

10

ТА ЭНГ МУҲИМ
ҲУҚУҚИЙ КИТОВ

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ: МУҲИМ МАЪЛУМОТЛАР

— 2 —

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

**ФУҚАРОЛИК:
МУҲИМ МАЪЛУМОТЛАР**

(амалий қўлланма)

«Адолат»
миллий ҳуқуқий ахборот маркази
Тошкент – 2021

УЎК: 342.4(575.1)(072)
КБК: 67.400.1(5Ў)я7
Ў 32

Фуқаролик: муҳим маълумотлар (амалий қўлланма) – Т.:
«Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази, 2021 й. – 96 б.

*Ўзбекистон Республикаси адлия вазири ўринбосари
М.Икрамовнинг умумий таҳрири остида*

ISBN 978-9943-7296-2-9

УЎК: 342.4(575.1)(072)
КБК: 67.400.1(5Ў)я7
Ў 32

ISBN 978-9943-7296-2-9

© «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази

МУНДАРИЖА

КИРИШ	5
I. КИМЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ФУҚАРОСИ ҲИСОБЛАНАДИ?	7
II. ФУҚАРОЛИК МАСАЛАСИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ	10
III. ФУҚАРОЛИККА ЭГА БЎЛИШ ВА УНИ ЙЎҚОТИШ АСОСЛАРИ ВА ТАРТИБИ	13
Фуқароликка алоҳида тартибда қабул қилиш	19
Фуқаролиги бўлмаган шахсга нисбатан Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тан олиш	20
Фуқароликдан чиқиш	22
Фуқароликни йўқотиш асослари ва расмийлаштириш тартиби	27
IV. ФУҚАРОЛАРИНИING ҲУҚУҚИЙ ҲИМОЯСИ ВА УЛАРГА ҲОМИЙЛИК КЎРСАТИШ КАФОЛАТИ	40
V. ЧЕТ ЭЛ ФУҚАРОЛАРИ ВА ФУҚАРОЛИГИ БЎЛМАГАН ШАХСЛАРИНИING ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИНИING ТАЪМИНЛАНИШИ	43

Ўзбекистон Республикасида чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда мажбуриятлари	45
Чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон Республикасига кириши, чиқиши ва давлатимиз ҳудуди орқали транзит ўтиши тартиби	49
VI. ФУҚАРОНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИЯ	
ID-КАРТАСИ ҚАНДАЙ РАСМИЙЛАШТИРИЛАДИ?	58
ID-кارتани расмийлаштириш, бериш ва алмаштириш тартиби	61
ID-картадан фойдаланиш	63
VII. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ДОИМИЙ ЯШОВЧИ ЧЕТ ДАВЛАТ ФУҚАРОСИ ВА ФУҚАРОЛИГИ БЎЛМАГАН ШАХСНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИЯ	
ID-КАРТАСИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ТАРТИБИ	65
ID-картадан фойдаланиш	70
VIII. ХОРИЖГА ЧИҚИШ БИОМЕТРИК ПАСПОРТИ ҚАНДАЙ РАСМИЙЛАШТИРИЛАДИ?	72
Хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш ва бериш тартиби	76
Хорижга чиқиш ҳуқуқидаги чекловлар	86
Консуллик рўйхати нима?	87
IX. ХОРИЖДА ФУҚАРОЛИК МАСАЛАЛАРИ	90
ФУҚАРОЛИККА ОИД НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР	95

КИРИШ

Конституциямиз давлат мустақиллиги, халқимизнинг тинч-осуда ҳаёти, фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва эркинликлари кафолати, юртимизда бозор муносабатлари ҳамда хусусий мулк устуворлигига асосланган демократик ҳуқуқий давлат, кучли фуқаролик жамиятини барпо этишнинг мустаҳкам пойдевори бўлиб хизмат қилмоқда. Айни чоғда у халқимизни озод ва обод Ватан, эркин ҳамда фаровон ҳаёт қуришдан иборат улуғ мақсад йўлида бирлаштирувчи муҳим ҳужжат ҳисобланади.

Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан бир манбаи бўлиб, давлат халқ иродасини ифода этади ва унинг манфаатларига хизмат қилади. Давлат органлари ҳамда мансабдор шахслар жамият ҳамда фуқаролар олдида масъулдир. Фуқаролар жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқидан фойдаланади.

Фуқаро – конституциявий ва фуқаролик ҳуқуқида жисмоний шахс саналиб, расмий жиҳатдан (яъни ҳужжатга эга бўлиб) бирон-бир давлатга тегишли ҳисобланади. Фуқаро ўзи яшаб турган давлат билан доимо муносабатда бўлади.

Фуқаролик – шахснинг муайян давлат билан доимий сиёсий-ҳуқуқий алоқаси; бу алоқа шахс ва давлатнинг ўзаро ҳуқуқ ва мажбуриятларида ифодаланади. Шахс фуқароликка эга бўлгач, давлат унинг ҳамма ҳуқуқ ва эркинликларини эътироф этади, уларнинг амалга ошишини таъминлаш чораларини кўради. Фуқароларнинг манфаатларини давлат, фуқаролар бошқа мамлакатлар ҳудудида турган вақтда ҳам ҳимоя қилади, уларга ҳомийлик кўрсатади. Ўз

навбатида, фуқаролар давлат қонунлари ва қоидаларга сўзсиз роя қиладилар, ўзлари учун белгиланган мажбуриятларни бажарадилар.

Фуқароликнинг ҳуқуқий ҳолати Конституция, «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонун ҳамда бошқа норматив ҳужжатларда кўрсатиб ўтилган.

Давлатимизнинг бутун ҳудудида ягона фуқаролик ўрнатилган. Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги, унга қандай асосларда эга бўлганликдан қатъи назар, ҳамма учун тенгдир. Қорақалпоғистон Республикасининг фуқароси айна вақтда Ўзбекистон Республикасининг фуқароси ҳисобланади. Фуқароликка эга бўлиш ва уни йўқотиш асослари ҳамда тартиби қонун билан белгиланади.

Ўзбекистон Республикасида фуқаролик шахснинг давлат билан ўзаро ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлиги йиғиндисиде ифодаланадиган ҳамда инсон кадр-қиммати, асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини эътироф этиш ҳамда ҳурмат қилишга асосланадиган доимий сиёсий-ҳуқуқий алоқасини белгилайди.

Давлатимизнинг бутун ҳудуди учун ягона фуқаролик ўрнатилади.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун олдида тенгдир.

Ҳар бир инсон фуқаро бўлиш ҳуқуқига эга. Ҳеч ким Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигидан ёки фуқароликни ўзгартириш ҳуқуқидан маҳрум қилиниши мумкин эмас.

Давлат органлари ва мансабдор шахслар фуқаролар олдида масъулдир.

Фуқароликка қабул қилиш, фуқароликни тиклаш, фуқароликдан чиқиш ёки фуқароликни йўқотиш тўғрисидаги ҳужжатлар Президент томонидан фармонлар тарзида қабул қилинади ва имзоланган кундан эътиборан кучга киради.

I. КИМЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФУҚАРОСИ ҲИСОБЛАНАДИ?

- 1992 йил 28 июль ҳолатига кўра Ўзбекистон Республикасида доимий яшаган, чет давлат фуқароси бўлмаган ва Ўзбекистон Республикасининг фуқароси бўлиш истагини билдирган шахс;
- Ўзбекистон ҳудудида яшаган ва 1992 йил 28 июлга қадар ўқиш учун Ўзбекистондан ташқарига чиқиб кетган ҳамда узлуксиз равишда таълим олган ёхуд ҳарбий хизматни ўтаган ва ўқиш ёки ҳарбий хизмат тугаганидан кейин бир йил ичида Ўзбекистонга қайтиб келган ҳамда Ўзбекистон Республикасида доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган шахс, башарти унинг чет давлат фуқаролиги мавжуд бўлмаса;
- «Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролиги тўғрисида»ги Қонун кучга кирган кунда Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигига эга бўлган шахс;

- «Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролиги тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ фуқароликни олган шахс.

Шунингдек, 2005 йил 1 январга қадар давлатимизда доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган ҳамда муқаддам чет давлат фуқаролигида бўлмаган шахс хоҳиш билдирган тақдирда, Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинади.

Ўзини Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олиш тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилган кунга қадар мамлакатимизда камида ўн беш йил доимий яшаб келаётган ва мазкур давр мобайнида чет давлат фуқаролигида бўлмаган шахс Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинади.

Ота-онасидан бири (ёлғиз отаси ёки онаси) Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинган, чет давлат фуқаролигини қабул қилмаган ва давлатимизда яшаб келаётган бола хоҳиш билдирган тақдирда, Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинади.

Фуқаролик паспорти, идентификацияловчи картаси ёки Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги мавжуд эканлигини кўрсатувчи бошқа ҳужжат Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тасдиқловчи ҳужжатдир.

Ўн олти ёшга тўлмаган боланинг фуқаролигини тасдиқловчи ҳужжатлар

Қуйидагилар 16 ёшга тўлмаган боланинг Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини тасдиқловчи ҳужжатдир:

- туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома ёки маълумотнома (боланинг туғилган жойидан қатъи назар) – ота-онасидан бирининг Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги мавжуд эканлигини кўрсатувчи паспорти, идентификацияловчи картаси ёки бошқа ҳужжати кўрсатилганда;
- туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома ёки маълумотнома (бола давлатимизда туғилган тақдирда) – фуқаролиги бўл-

маган шахслар бўлган ота-онанинг (ёлғиз отанинг ёки онанинг) Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномаси кўрсатилганда.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг чет давлат фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс билан никоҳдан ўтиши, шунингдек бундай никоҳнинг бекор қилиниши эр-хотиннинг фуқаролиги ўзгаришига сабаб бўлмайди.

Эр-хотиндан бирининг Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги ўзгариши иккинчисининг фуқаролиги ўзгаришига сабаб бўлмайди.

Никоҳнинг бекор қилиниши ушбу никоҳда туғилган ёки никоҳ бекор қилингунига қадар фарзандликка олинган боланинг фуқаролиги ўзгаришига сабаб бўлмайди.

Фуқаронинг хорижда яшаши Ўзбекистон Республикаси фуқаролигининг тугатилишига сабаб бўлмайди, шунингдек хориждаги фуқароларимиз Ўзбекистон Республикасининг ҳимояси ва ҳомийлиги остида бўлади.

Ўзбекистон Республикаси ўз дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари орқали фуқароларимизнинг чет давлат қонунчилигида, мамлакатимиздаги ва халқаро шартномаларда ўзига берилган барча ҳуқуқлардан, халқаро ҳуқуқнинг умум тан олинган нормаларидан, халқаро урф-одатлардан тўлақонли фойдаланиш имкониятига эга бўлиши учун чоралар кўриши шарт. Консуллик муассасалари, шунингдек дипломатик ваколатхоналарининг консуллик бўлимлари ҳам фуқароларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш бўйича чоралар кўради.

II. ФУҚАРОЛИК МАСАЛАСИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ

Фуқаролик масалалари юзасидан илтимоснома ва аризалар:

- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида яшаб турган шахс томонидан – доимий яшаш жойидаги ички ишлар органига;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида яшовчи шахс томонидан – Ўзбекистон Республикасининг консуллик муассасаси, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси дипломатик ваколатхонасининг консуллик бўлимига топширилади.

Фуқароликка соддалаштирилган тартибда қабул қилиш ҳақидаги илтимоснома шахснинг Ўзбекистон Республикасида вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олинган ички ишлар органига топширилиши мумкин.

Фуқаролик масалалари юзасидан қабул қилинган илтимосномалар ёки аризалар Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги масалаларига оид «E-Fuqaro» идоралараро маълумотлар базасида рўйхатдан ўтказилади. Ариза берувчининг талабига биноан уч иш кун ичида унинг илтимосномаси ёки аризаси қабул қилинганлиги ва рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисида санаси кўрсатилган ҳолда маълумотнома берилади.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигига қабул қилиш, фуқароликни тиклаш, фуқароликни тан олиш, фуқароликдан чиқиш, фуқароликни йўқотиш ва фуқароликка мансуб эмаслик тўғрисида маълумотнома бериш бўйича материаллар икки нусхада юритилади. Материалларнинг бир нусхаси уни қабул қилган ички ишлар органи ёки консуллик муассасасида сақланади, иккинчи нусха эса Президент ҳузуридаги Фуқаролик масалалари бўйича комиссиясига юборилади.

Шунингдек, илтимоснома, ариза ва сўровнома қўлда ёки техник воситаларда тўлдирилади. Уларни тўлдиришда қисқартма ёки аббревиатура қўллашга йўл қўйилмайди.

Сўровномадаги жавоблар тўлиқ ёритилган, ҳужжатлар матни тушунарли ва тузатишларсиз бўлиши лозим.

Мазкур масалалар юзасидан мурожаат этган шахс ўз шахси ва фуқаролигини тасдиқловчи ҳужжатни тақдим этиши лозим.

Шахснинг биографик маълумотлари (туғилган санаси ёхуд фамилияси, исми ёки отасининг исми) ўзгарган тақдирда, бунини тасдиқловчи ҳужжатлар тақдим этилади.

Ота-онаси ёки улардан бирининг фуқаролиги ўзгарганда уларнинг илтимосномасига кўра, ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган боланинг фуқаролиги фақат унинг ёзма розилиги билан ўзгартирилиши мумкин.

Бола имзосининг ҳақиқийлиги «Нотариат тўғрисида»ги Қонун талабларига мувофиқ ёки консуллик муассасаси масъул ходимининг имзоси ва муҳри билан тасдиқланади.

Ариза берувчи томонидан туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома, паспорт, фуқаронинг идентификация ID-кارتаси, фуқаролиги бўлмаган шахснинг давлатимиз ҳудудида яшаш гувоҳномаси, фуқаролиги бўлмаган шахснинг идентификация

ID-картаси никоҳ тузилганлиги ёки никоҳ бекор қилинганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар нусхаси билан бирга тақдим этилади.

Масъул ходим томонидан ушбу ҳужжатларнинг нусхалари асли билан солиштирилиб, ваколатли орган муҳри билан тасдиқланади, ҳужжатларнинг асли ариза берувчига қайтариб берилади.

Ариза берувчи томонидан тақдим этиладиган Ўзбекистон Республикаси давлат тилида бўлмаган ҳужжатлар аризачи томонидан давлат тилига таржима қилинади.

Агар халқаро шартномада бошқача қоидалар белгиланмаган бўлса, хориждаги мутасадди ташкилотлар томонидан берилган ҳужжатлар, уларни Ўзбекистон Республикасида ҳақиқий ҳисоблаш учун легаллаштирилган ёки апостиль қўйилган бўлиши лозим.

Ўрнатилган тартибда расмийлаштирилган илтимоснома ёки ариза ва илова қилинаётган ҳужжатлар ариза берувчи томонидан тақдим этилган пайтдан эътиборан кўриб чиқиш учун қабул қилинган деб ҳисобланади.

Узрли сабаблар мавжуд бўлганда (касаллик, консуллик муассасасининг мавжуд эмаслиги) нотариал тартибда тасдиқланган илтимоснома ёки ариза ишончли шахслар орқали берилиши мумкин.

Илтимоснома ёки аризага илова қилинаётган ҳужжатлар ўрнатилган тартибда расмийлаштирилмаганлиги, ариза берувчи томонидан ёлғон маълумот, ҳақиқий бўлмаган ва сохта ҳужжатлар тақдим этилиши илтимоснома ва аризаларни қабул қилмаслик учун асос ҳисобланади.

Ариза берувчи томонидан сохта ҳужжатлар тақдим қилганлик ҳолати аниқланганида, материаллар қонунчиликка мувофиқ қонуний қарор қабул қилиш учун тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органга юборилади.

III. ФУҚАРОЛИККА ЭГА БЎЛИШ ВА УНИ ЙЎҚОТИШ АСОСЛАРИ ВА ТАРТИБИ

.....

Ўн саккиз ёшга тўлган ва муомала лаёқатига эга бўлган чет давлат фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс ҳисобланган ватандош фуқароликка соддалаштирилган тартибда қабул қилиш бўйича мурожаат қилиши мумкин, агар у:

Биринчидан, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида яшайдиган ва Республика фуқароси бўлган, насл-насаб шажараси бўйича тўғри туташган лоақал битта ўзидан олдинги қариндошга эга бўлса;

Иккинчидан, тирикчиликнинг қонуний манбаига эга бўлса;

Учинчидан, Конституциямизга риоя этиш мажбуриятини ўз зиммасига олса;

Тўртинчидан, давлат тилини мулоқот қилиш учун зарур даражада билса.

Фуқароликка соддалаштирилган тартибда қабул қилиш юзасидан ушбу шаклдаги **илтимоснома** тақдим этилади:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИ

*(Ўзбекистон Республикаси
Президентининг фамилияси,
исми ва отасининг исми)*

*(ариза берувчининг яшаш манзили)
манзили бўйича яшовчи
(ариза берувчининг фуқаролиги ёки
фуқаролиги бўлмаганлиги, фамилияси,
исми ва отасининг исми кўрсатилади)
томонидан*

ИЛТИМОСНОМА

Ҳурматли *(Ўзбекистон Республикаси Президентининг
исми ва отасининг исми)!*

Мени Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилишингизни илтимос қиламан.

Мен Ўзбекистон Республикасининг тенг ҳуқуқли фуқароси сифатида унинг ривожланишига ўз ҳиссамни қўшишни истайман.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларига риоя этиш мажбуриятини ўз зиммамга оламан, ўзбек халқининг миллий анъаналари, удувларини ҳурмат қилишга ваъда бераман.

_____ (имзо)

_____ Фамилияси, исми, отасининг исми

20__ й. «_____» _____

Мазкур илтимоснома билан бирга қуйидаги ҳужжатлар:

- туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома;
- чет давлат фуқаросининг паспорти ёки фуқаролиги бўлмаган шахснинг ҳаракатланиш ҳужжати ёхуд яшаш гувоҳномаси (фуқаролиги бўлмаган шахснинг ID-картаси);
- никоҳ тузилганлиги ёки никоҳ бекор қилинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (мавжуд бўлса);
- илтимосномада бола кўрсатилган тақдирда, унинг туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаси ва чет давлат фуқаросининг паспорти ёки яшаш гувоҳномаси ёхуд фуқаролиги бўлмаган шахснинг ID-картаси (мавжуд бўлса), бунда ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган боланинг ёзма розилиги олинади;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида яшаётган ва Ўзбекистон Республикасининг фуқароси бўлган, насл-насаб шажараси бўйича тўғри туташган ўзидан олдинги қариндошининг паспорти (ID-картаси);
- тирикчиликнинг қонуний манбалари мавжудлигини тасдиқловчи ҳужжат;
- ўзлари фуқароси бўлган давлатнинг мутасадди органидан судланганлик ҳолати мавжуд ёки йўқлигини тасдиқловчи ҳужжат;
- давлат божи (консуллик йиғими) тўланганлиги тўғрисидаги ҳужжат берилади.

Давлат тилини мулоқот қилиш учун зарур даражада билишини тасдиқловчи ҳужжат ваколатли орган томонидан идоралараро маълумот алмашинуви тизими орқали олинади.

Фуқароликка соддалаштирилган тартибда қабул қилиш юзасидан расмийлаштирилган материал консуллик муассасаси томонидан қабул қилинган, масъул ходим ҳужжатларнинг тўлиқлигини ва тўғри расмийлаштирилганлигини ўрганиб чиқади ва сўровномага ўзининг лавозимини кўрсатган ҳолда имзо қўяди.

Бир вақтнинг ўзида сўровномада кўрсатилган маълумотлар консуллик муассасасининг масъул ходими томонидан уч иш куни ичида «Интерактив консуллик хизматлари» ахборот тизимида киритилади ва Ташқи ишлар вазирлигига юборилади.

Материал муқовасида ариза берувчининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, тартиб рақами ва бошқа маълумотлар (қабул қилинган сана, сақлаш муддати) кўрсатилади.

Материалнинг бир нусхаси дипломатик почта жадвалига мувофиқ Ташқи ишлар вазирлигига юборилади.

Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими ўн иш куни ичида Консуллик ахборот тизими орқали келиб тушган маълумотлар асосида «E-Fuqaro» ИМБда шахсга нисбатан текширув талабномасини шакллантириб, манфаатдор вазирлик ва идораларга юборади.

Манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан «E-Fuqaro» ИМБ орқали келиб тушган текширув талабномаси бўйича фуқароликни қабул қилишга тўсқинлик қилувчи материалларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой муддатда кўриб чиқилиб, «E-Fuqaro» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат билдирилади.

«E-Fuqaro» ИМБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабномага мувофиқ текширув варақаси Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув варақаси асосида бир ой муддатда хулоса тайёрланади ҳамда ташқи ишлар вазири ёки унинг ўринбосарларидан бири томонидан тасдиқланади.

Хулосада ариза берувчи томонидан тақдим этилган ва амалга оширилган текширув якуни бўйича (текширув варақасидаги маълумотлар асосида) унинг ўзи ҳамда яқин қариндошлари ҳақидаги маълумотлар кўрсатилади.

Текширув варақаси ва хулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилади.

Ахборот-маълумотномада:

- туғилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳволи, фарзандлари, яшаш жойи;
- яқин қариндошлари ва уларнинг фуқаролиги;
- умумий ўрта ва олий таълим муассасаларида таълим олган даври;
- меҳнат фаолияти;

- пенсияга чиқиш санаси ва ногиронлик гуруҳи (агар мавжуд бўлса);
- агар шахс давлатимиз фуқаролигидан чиққан ёки фуқароликни йўқотган бўлса, Президентнинг тегишли Фармони санаси ва рақами;
- муқаддам фуқароликка қабул қилиш ҳақидаги илтимосномасини қаноатлантириш рад этилганлиги бўйича маълумот (агар кўрилган бўлса);
- Давлатимиз ҳудудида жиноий жавобгарликка тортилганлиги ва/ёки судланганлиги санаси (агарда бундай ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилиши лозим.

Комиссия Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигига соддалаштирилган тартибда қабул қилиш юзасидан расмийлаштирилган материални қабул қилиб, кўриб чиқади ва тегишли қарор қабул қилиш учун Президентга таклиф киритади.

Президентнинг розилиги олинган тақдирда, Комиссия томонидан бу ҳақда тақдим этилган хатга асосан ваколатли орган уч иш куни ичида ариза берувчи ва унинг илтимосномасида кўрсатилган оила аъзоларига Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини бериш тўғрисидаги кафолат хатини, қуйида кўрсатилган жадвалга мувофиқ расмийлаштиради ва ўн иш куни ичида ариза берувчига хабар бериш чораларини кўради. Бунда, кафолат хати илтимосномада кўрсатилган ҳар бир оила аъзосига берилади.

Ушбу Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини бериш тўғрисида кафолат хатининг эгаси унда кўрсатилган муддат мобайнида

(чет давлат номи)

фуқаролиги тугатилганлиги тўғрисидаги ҳужжатни тақдим этса, «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 20-моддаси 7-қисмида назарда тутилган тартибда Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилинади.

Фамилияси, туғилганлиги бўйича фамилияси, исми, отасининг исми <i>(мавжуд бўлса)</i> :		
Туғилган сана:	Туғилган жой:	
Яшаш манзили:		
Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги _____		
<i>(чет давлат номи)</i>		
фуқаролиги тугатилганлиги тўғрисида ҳужжат тақдим этилган тақдирда берилади.		
Ушбу кафолат хати 20__ йил «__» _____га қадар амал қилади.		
Кафолат хати илтимоснома берган шахснинг амалдаги ва ҳуқуқий шароитлари, айниқса, Ўзбекистон Республикасига бўлган шахсий муносабатлари Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги берилгунга қадар ўзгармаслиги шarti билан берилади.		
Худуд номи ва ваколатли орган раҳбарининг лавозими	_____ (имзо, муҳр)	Раҳбарнинг фамилияси, исми, отасининг исми
20__ й. «__» _____		

Кафолат хати бланки қатъий ҳисобда турадиган ҳужжат ҳисобланади, ҳисобга олиш серияси, тартиб рақами ва ҳимояланганлик даражасига эга.

Бланклар Ички ишлар вазирлиги ва Ташқи ишлар вазирлигининг буюртмасига асосан «Давлат белгиси» давлат ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланади.

Кафолат хати ваколатли орган томонидан ариза берувчига ёки унинг қонуний вакилига тақдим этилади ёхуд почта орқали юборилади.

Кафолат хатининг амал қилиш муддати – бир йил. Комиссиянинг қарорига асосан кафолат хатининг амал қилиш муддати яна бир йилга узайтирилиши мумкин. Бунинг учун ариза берувчи кафолат хатининг амал қилиш муддати тугашидан кўпи билан бир ой олдин ваколатли органга ариза билан мурожаат қилади. Аризада кафолат хатининг амал қилиш муддатини узайтириш сабаби кўрсатиб ўтилади. Ариза «E-Fuqargo» ИМБга киритилиб, Комиссияга юборилади.

Комиссия мазкур масалани кўриб чиқади ва натижаси бўйича кафолат хати амал қилиш муддатини узайтиришга розилик бериш ёки рад этиш ҳақида баённома қарорини қабул қилади.

Фуқароликка қабул қилиш ариза берувчи чет давлат фуқаролигидан чиққанлигини тасдиқловчи ҳужжат тақдим этганидан кейин амалга оширилади.

Ариза берувчи томонидан чет давлат фуқаролигидан чиқиш (йўқотиш) ҳақидаги ҳужжат ваколатли органга топширилади, ушбу ҳужжат Комиссияга юборилади. Ариза берувчи яшаётган давлатда Ўзбекистон Республикасининг консуллик муассасаси мавжуд бўлмаса, ушбу ҳужжат тегишинча Ички ишлар вазирлиги ёки Ташқи ишлар вазирлигига қонуний вакил ёки почта орқали юборилиши мумкин.

Президент соддалаштирилган тартибда фуқаролик беришни рад этган тақдирда Комиссия томонидан бу ҳақда тақдим этилган хатга асосан ваколатли орган уч иш куни ичида ариза берувчига хабар бериш чораларини кўради.

Фуқароликка алоҳида тартибда қабул қилиш

Комиссиянинг талабига асосан ваколатли орган фуқароликка қабул қилинаётган шахс томонидан тўлдирилиб, Президент номига ёзилган илтимоснома, чет давлат фуқаросининг паспорти, фуқаролиги бўлмаган шахснинг ҳаракатланиш ҳужжати ёки яшаш гувоҳномаси (фуқаролиги бўлмаган шахснинг ID-кارتаси) нусхасини қабул қилади ва уларни Комиссияга юборади.

Фуқаролиги бўлмаган шахсга нисбатан Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тан олиш

«Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ:

– 2005 йил 1 январга қадар Ўзбекистон Республикасида доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинган ҳамда муқаддам чет давлат фуқаролигида бўлмаган шахс хоҳиш билдирган тақдирда, Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинади.

– Ўзини Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олиш тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилган кунга қадар Ўзбекистон Республикасида камида ўн беш йил доимий яшаб келаётган ва мазкур давр мобайнида чет давлат фуқаролигида бўлмаган шахс Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинади.

– Ота-онасидан бири (ёлғиз отаси ёки онаси) Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинган, чет давлат фуқаролигини қабул қилмаган ва Ўзбекистон Республикасида яшаб келаётган бола хоҳиш билдирган тақдирда, Ўзбекистон Республикасининг фуқароси деб тан олинади.

Юқорида келтирилган шартлардан лоақал бирининг мавжуд эмаслиги, фуқароликни тан олишни рад этишга асос ҳисобланади.

Фуқароликни тан олиш илгари Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлиб, Президент Фармонига биноан фуқаролиги тугатилган шахсларга нисбатан татбиқ этилмайди.

Фуқаролигини тан олиш юзасидан қандай ҳужжатлар тақдим этилади?

- ✓ сўровнома;
- ✓ яшаш гувоҳномаси (фуқаролиги бўлмаган шахснинг ID-картаси);
- ✓ никоҳ тузилганлиги ёки никоҳ бекор қилинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (мавжуд бўлса);
- ✓ ариза берувчининг фамилияси, исми ва отасининг исми ўзгарганлиги ҳақидаги маълумотнома (ўзгаришлар мавжуд бўлса);
- ✓ давлат божи тўланганлиги тўғрисидаги ҳужжат.

Масъул ходим томонидан ушбу ҳужжатларнинг қонунийлиги ўрганиб чиқилган ҳолда, аслидан нусха олиниб, муҳр билан тасдиқланади ва ҳужжатларнинг асли ариза берувчига қайтариб берилади.

Доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинганлик ҳолати фуқаролиги бўлмаган шахсга нисбатан юритилган йиғма иш жида сақланган собиқ Иттифоқ паспорти ҳамда ҳисоб варақалари, уй дафтари ёки хўжалик китобида доимий рўйхатдан ўтганлик (пропискага қўйганлик) тўғрисидаги белгининг мавжудлиги билан тасдиқланиши мумкин.

Ҳужжатларни қабул қилган масъул ходим томонидан ўн иш куни ичида фуқаролиги бўлмаган шахсга нисбатан юритилган материалдаги фуқаролиги бўлмаган шахс мақомини белгилаш учун асос бўлган ҳамда унинг доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинганлигини тасдиқловчи ҳужжатлардан нусха олинади, гербли муҳр ва ўз имзоси билан тасдиқланади.

Башарти, мавжуд маълумотлар бўйича шахснинг давлатимизда 1995 йил 1 январга қадар доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинганлиги ҳолатини тасдиқлаш имкони бўлмаганда, шахсга ҳужжатлар қайтариб берилади ва ушбу ҳолатни суд тартибида тасдиқлаш ҳақли эканлиги тушунтирилади.

Фуқароликни тан олиш бўйича ариза ва унга илова қилинган ҳужжатлар материалга қўшилади, тўпланган ҳужжатлар асосида фуқаролиги бўлмаган шахсни Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириб келиб, доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинганлиги текширилиб, текшириш якуни бўйича туман-шаҳар ички ишлар органи раҳбари томонидан тасдиқландиган маълумотнома тайёрланади.

Материал Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармаларига юборилади. Бунда, масъул ходим томонидан тўпланган ҳужжатлар асосида маълумотлар базасида Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тан олишга оид талабнома шакллантирилади.

Тақдим этилган ҳужжатлар бир ойлик муддатда ўрганиб чиқилиб, «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонунда назарда тутилган ҳолатлар ўз тасдиғини топган тақдирда, хулоса тайёрланади ва Қорақалпоғистон Республикаси ички

ишлар вазири, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари бошлиқлари, вилоятлар ички ишлар бошқармалари бошлиқлари томонидан тасдиқланади.

Хулосанинг бир нусхаси тўпланган материалга илова қилиниб, Ички ишлар вазирлигига келишиш учун юборилади. Хулосада идоралараро маълумотлар базасида Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тан олишга оид шакллантирилган талабномага мувофиқ, қайдлар киритилиши лозим.

Ички ишлар вазирлиги келиб тушган материални бир ойдан кўп бўлмаган муддатда ўрганиб чиқиб, хулоса асосланрилганлигини текширади ва ўз муносабати билдирилган хатни Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармалари орқали ҳудудий ички ишлар органига юборади.

Ички ишлар органи томонидан ариза берувчига бу ҳақда уч иш куни ичида хабар берилади ва ID-картасини расмийлаштириш чоралари кўрилади.

Фуқароликдан чиқиш

Ўн саккиз ёшга тўлган ва муомала лаёқатига эга бўлган давлатимиз фуқароси ўз хоҳиш-истагига кўра «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонунда кўрсатилган тартибда фуқароликдан чиқиши мумкин.

Фуқароликдан чиқиш учун бериладиган илтимоснома:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИ
(Ўзбекистон Республикаси Президентининг
фамилияси, исми ва отасининг исми)

(ариза берувчининг яшаш манзили)
манзили бўйича яшовчи
(ариза берувчининг фуқаролиги ёки
фуқаролиги бўлмаганлиги, фамилияси, исми
ва отасининг исми кўрсатилади)
томонидан

ИЛТИМОСНОМА

Хурматли (Ўзбекистон Республикаси Президентининг исми ва отасининг исми)!

Мени Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигидан чиқишимга рухсат беришингизни сўрайман.
(Сабаблари кўрсатилади)

_____ (имзо)
20__ й. « ____ » _____

_____ Фамилияси, исми, отасининг исми

Мазкур шаклдаги илтимоснома билан бирга қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

- сўровнома;
- паспорт (ID-карта);
- никоҳ тузилганлиги ёки никоҳ бекор қилинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (мавжуд бўлса);
- аризада бола кўрсатилган тақдирда, унинг туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаси ва (мавжуд бўлса) پاسпорти (ID-картаси). Бундай ҳолларда боланинг отаси ёки онаси Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини сақлаб

қолаётган бўлса, унинг нотариал тартибда тасдиқланган розилиги талаб этилади;

- ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган боланинг Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигидан чиқиш тўғрисидаги ёзма розилиги;
- давлат божи (консуллик йиғими) тўланганлиги тўғрисидаги ҳужжат.

Агар ариза берувчининг Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган эри (хотини), ота-онаси, шунингдек, унинг қарамоғидаги шахслар Ўзбекистон Республикасида доимий яшаса, ариза берувчи ушбу шахсларнинг ариза берувчига нисбатан мулкӣ эътирозлари мавжуд эмаслиги ҳақидаги нотариал тартибда тасдиқланган аризаларини тақдим этиши шарт.

Агар тегишли ҳолатлар мавжуд бўлса, ота-онанинг, турмуш ўртоғининг розилиги ўрнига ариза берувчидан ёки тегишли органдан:

- вафот этганлиги ҳақида гувоҳнома, агар кўрсатилган шахслар вафот этган бўлса;
- кўрсатилган шахсларни ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум қилинганлиги, муомалага лаёқатсиз, муомала лаёқати чекланган ёки бедарак йўқолган деб топилганлиги ёхуд фуқарони вафот этган деб эълон қилинганлиги ҳақидаги қонуний кучга кирган суд қарори;
- ёлғиз ота ёки она эканлигини тасдиқловчи ҳужжатлар ваколатли орган томонидан сўраб олинади.

Илтимосномани қабул қилган масъул ходим уч иш куни ичида илова қилинган ҳужжатлар тўлиқлигини ва тўғри расмийлаштирилганлигини ўрганиб чиқади ва сўровномага ўзининг лавозимини кўрсатган ҳолда имзо қўяди.

Ушбу Низомнинг мазкур бандига мувофиқ тақдим этилган барча ҳужжатлар кетма-кетликда материалга тикилади ва уни расмийлаштираётган ходимнинг имзоси билан тасдиқланган ҳолда ҳужжатлар рўйхати тузилади.

Материал муқовасида ариза берувчининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси тартиб рақами ва бошқа маълумотлар (қабул қилинган сана, сақлаш муддати) кўрсатилади.

Сўровномада кўрсатилган маълумотлар уч иш куни ичида «E-Fuqago» ИМБга киритилади, материал эса Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармаларига юборилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармалари масъул ходими ўн иш куни ичида маълумотларни «E-Fuqago» ИМБга тўғри киритилганлигини текширади, шахсга нисбатан текширув талабномасини шакллантириб, манфаатдор вазирлик ва идораларга юборади. Материал Ички ишлар вазирлигига юборилади.

Манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан «E-Fuqago» ИМБ орқали келиб тушган текширув талабномаси бўйича Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигидан чиқишга тўсқинлик қилувчи материалларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой муддатда кўриб чиқилиб, «E-Fuqago» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат билдирилади.

«E-Fuqago» ИМБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабномага мувофиқ текширув варақаси Ички ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув варақаси асосида бир ойлик муддатда хулоса тайёрланади ҳамда ички ишлар вазири ёки унинг ўринбосарларидан бири томонидан тасдиқланади.

Хулосада, ариза берувчи томонидан тақдим этилган ва амалга оширилган текширув якуни бўйича (текширув варақасидаги маълумотлар асосида) унинг ўзи ҳамда унинг яқин қариндошлари ҳақида маълумотлар кўрсатилади.

Текширув варақаси ва хулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилади.

Ахборот-маълумотномада:

- туғилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳволи, фарзандлари, яшаш жойи;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноий жавобгарликка тортилганлиги ва/ёки судланганлиги санаси (агарда бундай

ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори;

- шахснинг давлат олдида бажарилмаган мажбуриятлари ёки фуқаролар ёхуд давлат органлари ва бошқа ташкилотлар манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкӣ мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;
- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилиши лозим.

Фуқароликдан чиқиш юзасидан расмийлаштирилган материал консуллик муассасаси томонидан қабул қилинган, масъул ходим уч иш куни ичида илова қилинган ҳужжатларнинг тўлиқлигини ва тўғри расмийлаштирилганлигини ўрганиб чиқади ва сўровномага ўзининг лавозимини кўрсатган ҳолда имзо қўяди.

Қабул қилинган илтимоснома рўйхатдан ўтказилади. Ариза берувчининг талабига биноан уч иш куни ичида унинг илтимосномаси қабул қилинганлиги ҳақида маълумотнома берилади.

Барча ҳужжатлар кетма-кетликда материалга тикилади ва уни расмийлаштираётган ходимнинг имзоси билан тасдиқланган ҳолда ҳужжатлар ички рўйхати тузилади.

Материал муқовасида ариза берувчининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси ва тартиб рақами ҳамда бошқа маълумотлар (қабул қилинган сана, сақлаш муддати) кўрсатилади.

Бир вақтнинг ўзида сўровномада кўрсатилган маълумотлар консуллик муассасасининг масъул ходими томонидан уч иш куни ичида Консуллик ахборот тизимига киритилади ва Ташқи ишлар вазирлигига юборилади.

Материалнинг бир нусхаси дипломатик почта жадвалига мувофиқ Ташқи ишлар вазирлигига юборилади.

Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими ўн иш куни ичида Консуллик ахборот тизими орқали келиб тушган маълумотлар асосида «E-Fuqaro» ИМБда шахсга нисбатан текширув талабномасини шакллантириб, манфаатдор вазирлик ва идораларга юборади.

Манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан «E-Fuqaro» ИМБ орқали келиб тушган текширув талабномаси бўйича фуқароликдан чиқишга тўсқинлик қилувчи материалларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой муддатда кўриб чиқилиб, «E-Fuqaro» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат билдирилади.

«E-Fuqaro» ИМБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабно-мага мувофиқ текширув варақаси Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув варақаси асосида бир ойлик муддатда хулоса тайёрланади ҳамда ташқи ишлар вазири ёки унинг ўринбосарларидан бири томонидан тасдиқланади.

Хулосада ариза берувчи томонидан тақдим этилган ва амалга оширилган текширув якуни бўйича (текширув варақасидаги маълумотлар асосида) унинг ўзи ҳамда яқин қариндошлари ҳақида маълумотлар кўрсатилади.

Текширув варақаси ва хулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилади.

Ахборот-маълумотномада:

- туғилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳволи, фарзандлари, яшаш жойи;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноий жавобгарликка тортилганлиги ва/ёки судланганлиги санаси (агарда бундай ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори;
- шахснинг давлат олдида бажарилмаган мажбуриятлари ёки фуқаролар ёхуд давлат органлари ва бошқа ташкилотлар манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкӣ мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;
- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилиши лозим.

Фуқароликни йўқотиш асослари ва расмийлаштириш тартиби

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги қуйидаги ҳолларда йўқотилади:

а) шахс чет давлатнинг ҳарбий хизматига, хавфсизлик органларига, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларига, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларига хизматга кирганлиги оқибатида;

б) агар хорижда доимий яшовчи шахс 7 йил мобайнида узрли сабабларсиз доимий консуллик ҳисобида турмаган бўлса;

в) агар Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигига қабул қилишни била туриб ёлғон маълумотлар ёки сохта ҳужжатларни тақдим этиш натижасида амалга оширилган бўлса;

г) агар шахс чет давлатнинг фойдасини кўзлаб фаолият кўрсатган ҳолда ёки тинчлик ва хавфсизликка қарши жиноятлар содир этиш йўли билан жамият ҳамда давлат манфаатларига жиддий зарар етказган бўлса;

д) агар шахс ихтиёрий равишда чет давлат фуқаролигини олган бўлса;

е) агар шахс чет давлат фуқаролигини туғилганлик бўйича ёхуд чет давлат фуқароси бўлган отасининг ёки онасининг фуқаролиги асосида, вояга етмаган ёшида олган бўлса ва 21 ёшга тўлгунига қадар чет давлат фуқаролигидан чиқишни расмийлаштирмаган бўлса.

Чет давлат ҳарбий хизматида, хавфсизлик органларига, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларига хизматга кирган шахслар ҳақидаги маълумотларни аниқлаш учун консуллик муассасалари:

- Ўзбекистон Республикасидаги манфаатдор вазирлик ва идораларнинг Ўзбекистон Республикаси фуқароси чет давлатнинг давлат хизматида кирганлиги ҳақидаги маълумотларини ваколати доирасида текширади;
- жисмоний ва юридик шахсларнинг келиб тушаётган мурожаатларини ҳамда чет давлатларнинг сўровномаларини ўрганади.

Ушбу фактлар тасдиқланган тақдирда, тўпланган материал консуллик муассасасининг масъул ходими томонидан уч иш куни ичида Консуллик ахборот тизимида киритилади ва Ташқи ишлар вазирлигига юборилади. Материал Ташқи ишлар вазирлигига дипломатик почта жадвалига мувофиқ юборилади.

Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими ўн иш куни ичида Консуллик ахборот тизими орқали келиб тушган маълумотлар асосида «Е-Ғуқаго» ИМБда шахсга нисбатан текширув талабномасини шакллантириб, манфаатдор вазирлик ва идораларга юборади.

- Туртилан санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳоли, фарзандлари ва яшаш жойи;
- чет давлатнинг харбий хизмати, хавфсизлик органи, хуқуққон муҳофаза қилувчи органига, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органига хизматга кирганиги;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудда жиноий жавобгарликка тортилгани ва/ёки судлангани санаси (агарда бундай

Ахборот-маълумотномада:

Манфаатдор вазирик ва идоралар томонидан келиб тушган текширув талабномаси бўйича фуқароликни йўқотишга тўққинлик қилувчи материалнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой мўддада қўриб чиқилиб, «E-Fuqaro» ИБга маълумот киритилиши орали муносабат билдирилади.

«E-Fuqaro» ИБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабномага мўвофиқ текширув вақаси Ташки ишлар вазиригининг маълум ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув вақаси асосида бир ой мўддатда ҳулоса тайёрланади ҳамда ташки ишлар вазири ёки унинг ўринбосари билан бери томонидан тасдиқланади.

Текширув вақаси ва ҳулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга қўриб чиқилиш учун комиссияга юборилади.

ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори;

- шахснинг давлат олдида бажарилмаган мажбуриятлари ёки фуқаролар ёхуд давлат органлари ва бошқа ташкилотлар манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкӣ мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;
- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилади.

Хорижда доимий яшаётган ва узрли сабабларсиз етти йил мобайнида доимий консуллик ҳисобига турмаган шахсларни аниқлаш учун консуллик муассасалари:

- консуллик муассасасига Ташқи ишлар вазирлиги орқали келиб тушган маълумотларни текширади;
- жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини ҳамда чет давлатларнинг сўровномаларини ўрганади;
- ўз консуллик округларидаги мамлакатларда озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган фуқароларнинг ҳисобини юритади;
- чет давлатга доимий яшашга чиқиб кетган давлатимиз фуқароларини Ички ишлар вазирлигининг ҳар чорақда берадиган сўровномаларига кўра доимий консуллик ҳисоби рўйхатлари бўйича текширади.

Ташқи ишлар вазирлиги ваколат доирасида мамлакатимиз фуқаросининг етти йил мобайнида доимий консуллик ҳисобига турмаганлиги сабабларини аниқлаш юзасидан чоралар кўради.

Ўзбекистон Республикаси фуқароси доимий консуллик ҳисобига узрли сабабсиз турмаганлиги аниқланганда, консуллик муассасаси фуқароликни йўқотиш жараёнини бошлайди.

Хорижда доимий яшаётган ва етти йил мобайнида узрли сабабларга кўра доимий консуллик ҳисобида турмаган Ўзбекистон Республикаси фуқароси консуллик муассасасига доимий консуллик ҳисобига қўйиш тўғрисида ариза билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга.

Консуллик муассасаси ариза берувчининг шахсини аниқлайди, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотган шахсларнинг рўйхати билан солиштиради ва Ўзбекистон

Республикаси фуқаросининг доимий консуллик ҳисобига ўз вақтида турмаганлиги сабабларини ўрганади. Бунда, ариза берувчига «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуни талаблари тушунтирилади ва у фуқаролик йўқотилиши ҳақида огоҳлантирилади.

Узрли сабаблар мавжуд бўлганда консуллик муассасаси Ўзбекистон Республикаси фуқаросини доимий консуллик ҳисобига қўйиш учун ҳужжатларни қабул қилиш тўғрисида қарор қабул қилиши мумкин. Касаллик туфайли узоқ муддат ҳаракатланиш имкони йўқлиги, яшаётган мамлакатда консуллик муассасаси мавжуд эмаслиги ва фуқарога боғлиқ бўлмаган бошқа сабаблар узрли сабаблардир.

Фуқаронинг доимий консуллик ҳисобига қўйилганлиги тўғрисидаги ахборот Ташқи ишлар вазирлигига юборилади.

Консуллик ҳисобига олинмаган шахсларнинг хорижга доимий яшашга чиқиб кетиш учун рухсат берилганлиги ҳақидаги ҳужжатлари асосида Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотишга оид материал расмийлаштирилади.

Тўпланган ҳужжатлар асосида маълумотлар консуллик муассасасининг масъул ходими томонидан уч иш куни ичида Консуллик ахборот тизимига киритилади ва Ташқи ишлар вазирлигига юборилади. Материаллар Ташқи ишлар вазирлигига дипломатик почта жадвалига мувофиқ юборилади.

Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими ўн иш куни ичида Консуллик ахборот тизими орқали келиб тушган маълумотлар асосида «E-Fuqaro» ИМБда шахсга нисбатан текширув талабномасини шакллантириб, манфаатдор вазирлик ва идораларга юборади.

Манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан «E-Fuqaro» ИМБ орқали келиб тушган текширув талабномаси бўйича фуқароликни йўқотишга тўсқинлик қилувчи материалларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой муддатда кўриб чиқилиб, «E-Fuqaro» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат билдирилади.

«E-Fuqaro» ИМБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабномага мувофиқ текширув варақаси Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув варақаси асосида бир ойлик муддатда хулоса тайёрланади ҳамда Ўзбекистон Республикаси ташқи

ишлар вазири ёки унинг ўринбосарларидан бири томонидан тасдиқланади.

Текширув варақаси ва хулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилади.

Ахборот-маълумотномада:

- туғилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳволи, фарзандлари ва яшаш жойи;
- доимий яшаш учун Ўзбекистон Республикасидан чиқиб кетган санаси;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноий жавобгарликка тортилганлиги ва/ёки судланганлиги санаси (агарда бундай ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори;
- шахснинг давлат олдида бажарилмаган мажбуриятлари ёки фуқаролар ёхуд давлат органлари ва бошқа ташкилотлар манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкий мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;
- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилади.

Била туриб ёлғон маълумотларни ёки сохта ҳужжатларни тақдим этиш натижасида Ўзбекистон фуқаролигини қабул қилинганлиги факти аниқланган тақдирда Ички ишлар вазирлиги ёки Ташқи ишлар вазирлиги материалларни прокуратура органларига юборади.

Била туриб ёлғон маълумотларни ёки сохта ҳужжатларни тақдим этиш натижасида Ўзбекистон фуқаролигини қабул қилганлиги факти суднинг қонуний кучга кирган қарори билан белгиланади. Қарор чиқарган суд қарорнинг кўчирма нусхасини Ички ишлар вазирлигига ёки Ташқи ишлар вазирлигига юборади.

Суд қарори асосида Ички ишлар вазирлиги ёки Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан уч иш куни ичида текширув талабномаси шакллантирилиб, «E-Fuqargo» ИМБ орқали манфаатдор вазирлик ва идораларга юборилади.

Манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан «E-Fuqargo» ИМБ орқали келиб тушган текширув талабномаси бўйича фуқароликни

Йўқотишга тўсқинлик қилувчи материалларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой муддатда кўриб чиқилиб, «E-Fuqaro» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат билдирилади.

«E-Fuqaro» ИМБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабномага мувофиқ текширув варақаси Ички ишлар вазирлиги ёки Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув варақаси асосида бир ой муддатда Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири ёки ташқи ишлар вазири ёхуд уларнинг ўринбосарларидан бири томонидан тасдиқланадиган хулоса тайёрланади.

Текширув варақаси ва хулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилади.

Ахборот-маълумотномада:

- туғилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳволи, фарзандлари ва яшаш жойи;
- шахс била туриб ёлғон маълумотларни ёки сохта ҳужжатларни тақдим этиш натижасида фуқаролик олинганлиги факти юзасидан суднинг қонуний кучга кирган қарорида баён этилган жиноятнинг қисқача мазмуни;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноий жавобгарликка тортилганлиги ва/ёки судланганлиги санаси (агарда бундай ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори;
- шахснинг давлат олдида бажарилмаган мажбуриятлари ёки фуқаролар ёхуд давлат органлари ва бошқа ташкилотлар манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкий мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;
- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилади.

Чет давлатнинг фойдасини кўзлаган ҳолда фаолият кўрсатган ёхуд тинчлик ва хавфсизликка қарши жиноят содир этган Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг жамият ҳамда давлат манфаатларига жиддий зарар етказганлиги факти суднинг

қонуний кучга кирган ҳукми билан белгиланади. Ҳукм чиқарган суд ҳукмнинг кўчирма нусхасини Ички ишлар вазирлигига юборади.

Суднинг ҳукми асосида Ички ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан уч иш куни ичида текширув талабномаси шакллантирилиб, «E-Fuqaro» ИМБга юборилади.

Манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан «E-Fuqaro» ИМБ орқали келиб тушган текширув талабномаси бўйича фуқароликни йўқотишга тўсқинлик қилувчи материалларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой муддатда кўриб чиқилиб, «E-Fuqaro» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат билдирилади.

«E-Fuqaro» ИМБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабномага мувофиқ текширув варақаси Ички ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув варақаси асосида бир ой муддатда ички ишлар вазири ёки унинг ўринбосарларидан бири томонидан тасдиқланадиган хулоса тайёрланади.

Текширув варақаси ва хулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилади.

Ахборот-маълумотномада:

- туғилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳволи, фарзандлари ва яшаш жойи;
- чет давлатнинг фойдасини кўзлаган ҳолда фаолият кўрсатган ёхуд тинчлик ва хавфсизликка қарши жиноят содир этган Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг жамият ҳамда давлат манфаатларига жиддий зарар етказганлиги факти юзасидан суднинг қонуний кучга кирган ҳукмида баён этилган жиноятнинг қисқача мазмуни;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жинойий жавобгарликка тортилганлиги ва/ёки судланганлиги санаси (агарда бундай ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори;
- шахснинг давлат олдида бажарилмаган мажбуриятлари ёки фуқаролар ёхуд давлат органлари ва бошқа ташкилотлар манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкӣ мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;

- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилади.

Чет давлат фуқаролигини ихтиёрий равишда олган хорихда яшовчи Ўзбекистон Республикаси фуқароларини аниқлаш учун ваколатли органлар:

- Ўзбекистон Республикадаги манфаатдор вазирлик ва идораларнинг Ўзбекистон Республикаси фуқаролари чет давлат фуқаролигини қабул қилганлиги ҳақидаги маълумотларини текширади;
- жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини ҳамда чет давлатларнинг сўровномаларини ўрганади.

Чет давлат фуқаролигини ихтиёрий равишда олган Ўзбекистон Республикаси фуқароси аниқланганда, бундай шахсга «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонун талаблари тушунтирилади. У Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги йўқотилиши ҳақида огоҳлантирилади.

Чет давлат фуқаросининг паспорти асосида ваколатли орган томонидан Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотишга оид материал расмийлаштирилади, тўпланган ҳужжатлар асосида уч иш куни ичида шахсга нисбатан Консуллик ахборот тизимига ёки «E-Fuqaro» ИМБга маълумотлар киритилади.

Ички ишлар органи томонидан қабул қилинган материал Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармаларига, консуллик муассасаси томонидан қабул қилинган материал эса дипломатик почта жадвалига мувофиқ Ташқи ишлар вазирлигига юборилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармалари масъул ходими томонидан ўн иш куни ичида маълумотларни «E-Fuqaro» ИМБга тўғри киритилганлиги текширилади, шахсга нисбатан текширув талабномаси шакллантирилади, материал эса Ички ишлар вазирлигига юборилади.

Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими ўн иш куни ичида Консуллик ахборот тизими орқали келиб тушган маълумотлар асо-

сида «E-Fuqaro» ИМБда шахсга нисбатан текширув талабномасини шакллантириб, манфаатдор вазирлик ва идораларга юборади.

Манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан «E-Fuqaro» ИМБ орқали келиб тушган текширув талабномаси бўйича Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотишга тўсқинлик қилувчи материалларнинг мавжудлиги ёки йўқлиги бир ой муддатда кўриб чиқилиб, «E-Fuqaro» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат билдирилади.

«E-Fuqaro» ИМБда текширувдан ўтиб, яқунланган талабномага мувофиқ текширув варақаси Ички ишлар вазирлиги ёки Ташқи ишлар вазирлигининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

Материал ва текширув варақаси асосида бир ойлик муддатда хулоса тайёрланади, ички ишлар вазири ёки Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири ёхуд уларнинг ўринбосарларидан бири томонидан тасдиқланади.

Текширув варақаси ва хулоса келиб тушган материалга илова қилиниб, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилади.

Ахборот-маълумотномада:

- туғилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий аҳволи, фарзандлари ва яшаш жойи;
- қачон ва қайси чет давлат (давлатлар) фуқаролигини олганлиги;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноий жавобгарликка тортилганлиги ва/ёки судланганлиги санаси (агарда бундай ҳолатлар юз берган бўлса), Жиноят кодексининг моддалари, тайинланган жазо тури ва муддати/миқдори;
- шахснинг давлат олдида бажарилмаган мажбуриятлари ёки фуқаролар ёхуд давлат органлари ва бошқа ташкилотлар манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкий мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;
- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилади.

Чет давлатнинг фуқаролигини туғилганлик бўйича ёхуд чет давлат фуқароси бўлган отаси ёки онасининг фуқаролиги асосида,

вояга етмаган ёшида олган Ўзбекистон Республикаси фуқаросига ваколатли орган томонидан бундай шахс йигирма бир ёшга тўлгунга қадар, унинг ўзи ёки қонуний вакилига «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонун талаблари тушунтирилиб, огоҳлантириш хати олиниб, «Паспорт-виза» автоматлаштирилган ахборот тизимлари мажмуаси ёки Консуллик ахборот тизимига унинг чет давлат фуқаролиги мавжудлиги ва бошқа маълумотлар киритилгандан сўнг, ID-карта (Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг хорижга чиқиш биометрик паспорти) расмийлаштирилади.

Йигирма бир ёшга тўлган чет давлат фуқаролигидан чиқишни расмийлаштирмаган фуқароларни аниқлаш учун ваколатли орган манфаатдор вазирлик ва идораларнинг маълумотларини текширади, шунингдек, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини ўрганади.

Агар шахс йигирма бир ёшга тўлгунга қадар чет давлат фуқаролигини тугатиш тўғрисида ахборот тақдим этмаса, «Паспорт-виза» автоматлаштирилган ахборот тизимлари мажмуаси ёки Консуллик ахборот тизими автоматик равишда унинг Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотиш бўйича хабар беради. Ушбу хабарга мувофиқ, Ўзбекистон Республикасида доимий яшовчи шахсга нисбатан ҳудудий ички ишлар органи, хорижда яшовчи шахсга нисбатан эса консуллик муассасаси томонидан огоҳлантириш хатининг тасдиқланган нусхаси асосида Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотиш бўйича материал расмийлаштирилади. Бунда, ушбу шахсга доир маълумотлар «E-Fuqaro» ИМБга киритилади. (эслатма тарзда алоҳида шрифтда бериш мумкин)

Ички ишлар органи томонидан материал Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармаларига, консуллик муассасаси томонидан материал эса дипломатик почта жадвалига мувофиқ Ташқи ишлар вазирлигига юборилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар ички ишлар бошқармалари масъул ходими томони-

- шаҳсаннинг давлат олдига бажарилган мажбурий таълим ва ҳаққондорлик ва бошқа таълим олдирган ҳақиқатлар
- тайинланган жазо турлари ва муҳлати/миқдори;
- ҳолатлар юз берган бўлиши (Жиноят кодексининг моддалари, тортиқлари ва/ёки судланганлиги санаси) (гарда бундай
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудинда жиноий жавобгарликка
- қачон ва қайси ҳақиқат (давлатлар) фуқаролигини олган
- аҳоли, қарандлари ва шаш жойи;
- тутилган санаси ва жойи, миллати, маълумоти, оилавий

Ахборот-маълумотномада:

Кўриб чиқиш учун Комиссияга юборилган.

Клининг, умумлаштирилган ахборот-маълумотнома билан бирга

Текширув варақаси ва ҳулоса келиб тушган материаллар ва

Тасдиқланади.

Ишлар вазири ёхуд уларнинг ўринбосарларидан бири томонидан

қаси чқишлар вазири ёки Ўзбекистон Республикаси таълим ва

ҳулоса тайёрланади, тегишлилиги бўйича Ўзбекистон Республикаси

Материал ва текширув варақаси асосида бир ой муҳлатда

Ишлар вазирининг масъул ходими томонидан чоп этилади.

та мувофиқ текширув варақаси Ички ишлар вазири ёки Таълим ва

«Е-Ҳуқаро» ИМБда текширувдан ўтиб, яқинланган талабнома

дирилади.

«Е-Ҳуқаро» ИМБга маълумот киритилиши орқали муносабат бил-

нинг мажбурийлиги ёки йўқлиги бир ой муҳлатда кўриб чиқилиб,

нинг фуқаролигини йўқотишга тўсқинлик қилувчи материаллар-

ган текширув талабномаси бўйича Ўзбекистон Республикаси

Манфаатдор вазирик ва идоралар томонидан келиб туш-

шақланганлиги, манфаатдор вазирик ва идораларга юборлади.

сида «Е-Ҳуқаро» ИМБда шахсга нисбатан текширув талабномасини

Консуллик ахборот тизими орқали келиб тушган маълумотлар асо-

Таълим вазирининг масъул ходими ўн ш кунни ичда

юборилган.

номаси шақланганлиги текширилади, материал эса Ички ишлар вазирига

дан ўн ш кунни ичда маълумотларни «Е-Ҳуқаро» ИМБга туъри

манфаатлари билан боғлиқ унинг мулкӣ мажбуриятлари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги;

- шахснинг қидирувда ёки қидирувда эмаслиги тўғрисидаги шахсга доир маълумотлар акс эттирилади.

Фуқароликни йўқотишга оид материални расмийлаштириш ва юритиш, маълумотларни «E-Fuqarо» ИМБ ёки Консуллик ахборот тизимига тўғри киритилиши юзасидан жавобгарлик ҳужжатларни дастлаб қабул қилган масъул шахс зиммасига юклатилади.

Фуқароликни йўқотишга оид материал юзасидан чиқарилган хулосада ариза берувчи томонидан тақдим этилган ва амалга оширилган текширув якуни бўйича (текширув варақасидаги маълумотлар асосида) унинг ўзи ва Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотиш асослари ҳақида маълумотлар кўрсатилади.

Хулосада қуйидаги маълумотлар алоҳида кўрсатилиши керак:

- шахснинг давлат олдидаги бажарилмаган (ижро этилмаган) мажбурияти ёки фуқаролар ёхуд давлат ва жамоат ташкилотларининг жиддий манфаатлари билан боғлиқ бўлган мулкӣ мажбурияти мавжудлиги;
- шахснинг айбланувчи сифатида жиноий жавобгарликка тортилганлиги;
- шахснинг қидирувда эканлиги;
- шахсга нисбатан қонуний кучга кирган ва ижро қилиниши лозим бўлган суд ҳукмининг мавжудлиги;
- шахснинг Ўзбекистон Республикасидан ташқарида озодликдан маҳрум қилиш жойларида эканлиги;
- шахснинг Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотиши Ўзбекистон Республикаси давлат хавфсизлигининг манфаатларига номувофиқ эканлиги.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотиш учун «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ, бир нечта асослар мавжуд бўлган тақдирда хулосада уларнинг барчаси қайд этилади.

IV. ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚИЙ ҲИМОЯСИ ВА УЛАРГА ҲОМИЙЛИК КЎРСАТИШ КАФОЛАТИ

.....

Бугунги кунда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини, хусусан, унинг бир шакли сифатида ҳимояланиш ҳуқуқини тўлақонли таъминлаш давлат олдида турган муҳим вазифалардан бири саналади. Мамлакатимизда қонун устуворлиги ва қонунийликни мустаҳкамлаш, шахс ҳуқуқи ва манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш, шунингдек давлат томонидан ҳимояланиш ҳуқуқини таъминлаш борасида қатор ислохотлар изчил амалга ошириб келинмоқда.

Конституциямиз Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг инсон ҳаёти, шахси ва эркинликларининг дахлсизлиги каби қоидаларини ўзида мужассамлаштирган. Унда адолат ва одиллик, миллий ахлоқий қадриятлар, инсонпарварлик ғоялари акс этган. Бош Қомусимизнинг муқаддимасиданоқ халқ манфаатлари устуворлиги акс этганлигига гувоҳ бўламиз. Жумладан, инсон ҳуқуқларига ва давлат суверенитети ғояларига содиқлик, ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги юксак масъулиятни чуқур англаш, демократия ва ижтимоий адолатга садоқат, халқаро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган қоидалари устунлигини тан олиш, фуқароларнинг муносиб ҳаёт кечиришларини таъминлаш, инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш, фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувлигини таъминлаш каби инсонпарварлик ғояларини рўёбга чиқаришнинг бош мақсадлар сифатида мустаҳкамланиши халқ манфаатларининг устуворлигини кўрсатади.

Энг аввало, инсон хукукларига содқлик, демократия ва ижти- мой адолатга саяоқат, республика фуқароларининг муносоиб ҳаёт кечиршиларини таъминлаш, инсонпарвар демократик хукукий давлат барпо этиш каби фоярар олий мақсад сифатида Асосий қонунининг муқаддасида мустаққамланди ҳамда унинг бу- тун маънунда, шу орқали барча қонун нормалари рўхиятида акс эттирилади.

Жумладан, Конституциянинг 22-моддасида Ўзбекистон Республикаси ўз хуудайда ҳам, унинг ташқарисида ҳам ўз фуқароларини хукукий химоя қилиш ва уларга хомийлик қрсатишини қоллатиш этилган.

Химовланшиш хукуки принципига риоя этилиши гумон қилннвчи, айбланувчи, судланувчи жинотт процессинигишти- рокчи сиқатида бир қатор процессуал хукукларга эга бўлишга ва ўзларига қўйилган айбловдан химовланшиш, қонуний манфаат- ларини химоя этишга ва барча фуқаролар химовьян ёрдамидан фойдаланиш, баъзи қолларда эса химовьяннинг иштироки за- рур бўлиб қолганда, бу ёрдамнинг қонун асосида бевосита олиш- га имкони беради. Сурштирувчи, терговчи, прокурор ва суд эса, гумон қилннвчи, айбланувчи, судланувчи унинг процессуал хукук ва мажбуриятларинигиштиришига мажбур бўлиб, улар- га химовьянлашшиш ва манфаатларини, шасхий хукук ва моддий хукукларини идиора қилиш учун шариқатлар яратиб беришлари

Хоржида фуқароларимиз Ўзбекистон Республикасининг хи- мояси ва хомийлиги остида бўлади.

Хоржида яшашши Ўзбекистон фуқароларининг туғатилишига сабаб қонуннинг 9-10-моддаларига мувофиқ, давлатимиз фуқаросининг «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги туғрисида»ги

шунингдек, дипломатик ваколатхоналарининг консуллик бўлимлари ҳам фуқароларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш бўйича чоралар кўради.

Шунингдек, давлат ўз фуқаросини Конституцияда белгиланган ҳуқуқларидан фойдаланиш ҳамда мамлакат ичида ва ташқарисида ҳимоялашни кафолатлайди.

Ўзбекистонда охириги йилларда фуқаролик бериш соҳасида муҳим ислоҳотлар юз бермоқда.

» ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛИГИНИ ОЛГАН ШАХСЛАР Сони

1991 йилдан
2016 йил декабргача

482
НАФАР

2016 йил декабрдан
2020 йилгача

16
МИНГ
НАФАР

Бундан ташқари, 2020 йилда янги таҳрирда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонунга биноан 1995 йил 1 январга қадар Ўзбекистонда яшаб келган фуқаролиги бўлмаган 50 минг шахс Ўзбекистон фуқароси деб тан олинди.

V. ЧЕТ ЭЛ ФУҚАРОЛАРИ ВА ФУҚАРОЛИГИ БЎЛМАГАН ШАХСЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИНИНГ ТАЪМИНЛАНИШИ

.....

«Ўзбекистон Республикасида чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқий ҳолати тўғрисида»ги Қонунга кўра, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасида чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқий ҳолати тўғрисидаги Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ таъминланади. Улар Конституциямиз, қонунлар ва халқаро шартномалар билан белгиланган мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасининг қонуни олдиди тенгдирлар.

Ўзбекистон ҳудудида вақтинча турган, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар ўз танловига кўра ўзининг амалдаги ҳаракатланиш ҳужжатлари бўйича жойлаштириш жойларида ёки бошқа уй-жой майдонида, шунингдек, даволаш муассасаларида вақтинча яшаши мумкин.

Ўзбекистон ҳудудида вақтинча турган, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар вақтинча турган жойи бўйича рўйхатдан ўтади.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларини ва фуқаролиги бўлмаган шахсларни Ўзбекистон ҳудудидаги вақтинча турган жойи бўйича рўйхатга олиш тартиби Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон ҳудудида доимий яшаши мумкин.

Ўзбекистон ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар қонунчиликда белгиланадиган тартибда доимий яшаш жойи бўйича рўйхатдан ўтади.

Ўзбекистон ҳудудида яшаш жойи бўйича доимий рўйхатга олинган чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга Ўзбекистон ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаросининг ва фуқаролиги бўлмаган шахснинг идентификацияловчи картаси берилади.

Чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга идентификацияловчи карталарни расмийлаштириш ҳамда бериш тартиби Президент томонидан белгиланади.

Ўзбекистон Республикасида сиёсий бошпана чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга Ўзбекистон Республикасининг миллий манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, халқаро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган принциплари ҳамда нормалари асосида, «Ўзбекистон Республикасида чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқий ҳолати тўғрисида»ги Қонунга ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларига мувофиқ берилади.

Сиёсий бошпана ўз фуқаролиги бўйича мансуб бўлган мамлакатда ёки доимий яшаш жойида ижтимоий-сиёсий фаолияти, диний эътиқоди, ирқий ёки миллий мансублиги учун таъқиб қилинишдан ёки таъқибнинг жабрланувчиси бўлишига реал таҳдиддан, шунингдек, халқаро ҳуқуқ нормаларида назарда тутилган инсон ҳуқуқлари бузилишларининг бошқа ҳолларидан бошпана ва ҳимоя излаётган, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга, шунингдек, уларнинг оила аъзоларига берилади.

Ўзбекистон Республикасида сиёсий бошпана бериш тартиби ва шартлари Президент томонидан белгиланади.

Ўзбекистон Республикасида – чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда мажбуриятлари

Ўзбекистон ҳудудида турган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар ўз шаъни ва обрўсига қилинган тажовуздандан, шахсий ҳаётига аралашидан ҳимояланиш, турар жойи дахлсизлиги ҳуқуқига эга. Ҳеч ким Ўзбекистон Республикасининг қонунида назарда тутилган ҳоллардан ва тартибдан ташқари бировнинг турар жойига кириши, тинтув ўтказиши ёки уни кўздан кечириши, ёзишмалар ва телефонда сўзлашувлар сирини ошкор қилиши мумкин эмас.

Ўзбекистон ҳудудида турган чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга нисбатан фақат Ўзбекистон Республикасининг қонунлари асосида процессуал мажбурлов ва маъмурий жазо чоралари қўлланилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида белгиланган тартибда ушлаб турилган ёки қамоққа олинган чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга уларнинг ҳуқуқлари ҳамда ушлаб турилишига ёхуд қамоққа олинишига сабаб бўлган ҳолатлар тўғрисида хабар қилиниши керак.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасининг қонунчилик ҳужжатларида белгиланган тартибга мувофиқ Ўзбекистон бўйлаб эркин ҳаракатланиш ҳуқуқига эга.

Чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон бўйлаб ҳаракатланиши ҳудудида Ўзбекистон Республикаси ваколатли давлат органларининг рухсатномалари асосида ҳаракатланиш амалга ошириладиган чегара зоналарида ҳамда чегара чизиқларида чекланиши мумкин.

Чегараолди ҳудудлар аҳолисининг ўзаро сафарлари қоидаларини тартибга солувчи Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси билан белгиланган ҳужжат асоси-

да Ўзбекистон Республикасига кириб келган чет эл фуқаролари ҳаракатланишининг ўзига хос хусусиятлари Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида белгиланади.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар, агар Ўзбекистон Республикасининг қонунларида ёки халқаро шартномаларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, Ўзбекистон ҳудудида Ўзбекистон фуқаролари билан тенг равишда мулк ҳуқуқидан фойдаланади.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасининг қонунларида ва халқаро шартномаларида белгиланган тартибда Ўзбекистон ҳудудида ўзига мулк ҳуқуқи асосида тегишли бўлган мол-мулкни мерос қилиб олиш ёки васият қилиш, шунингдек бошқа мулкий ва шахсий номулкий ҳуқуқлардан фойдаланиш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон ҳудудида меҳнат фаолиятини амалга ошираётган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасининг меҳнат тўғрисидаги қонунчилигига мувофиқ ҳуқуқлардан фойдаланади ҳамда уларнинг зиммасида мажбуриятлар бўлади.

Чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон ҳудудида меҳнат фаолиятини амалга ошириш тартиби Ўзбекистон Республикасининг аҳоли бандлиги тўғрисидаги қонунчилиги билан тартибга солинади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигига мувофиқ муайян лавозимларга тайинланиш ёки муайян меҳнат фаолияти тури билан шуғулланиш Ўзбекистон фуқаролигига мансублик билан боғлиқ бўлса, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар ушбу лавозимларга тайинланиши, сайланиши ёки муайян меҳнат фаолияти тури билан шуғулланиши мумкин эмас.

Ўзбекистон ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида ва халқаро шартномаларида белгиланган тартибда, Ўзбекистон фуқаролари билан тенг равишда пенсия олиш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон ҳудудида доимий яшайдиган, пенсия тайинлаш учун зарур бўлган иш стажига эга бўлмаган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ижтимоий таъминоти тар-

тиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган, Ўзбекистон ҳудудида турган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг соғлиқни сақлашга бўлган ҳуқуқи Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ кафолатланади.

Ўзбекистонда доимий яшайдиган фуқаролиги бўлмаган шахслар соғлиқни сақлашга бўлган ҳуқуқдан Ўзбекистон фуқаролари билан тенг равишда фойдаланади.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига ва қонунчилигига мувофиқ Ўзбекистонда таълим олишга ҳақлидир.

Ўзбекистонда доимий яшайдиган фуқаролиги бўлмаган шахслар таълим олишда Ўзбекистон фуқаролари билан тенг ҳуқуқларга эга.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон ҳудудида никоҳ тузилганлигини қайд этишга доир ҳуқуққа эга.

Чет эл фуқароларининг, фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон фуқаролари билан никоҳи тузилганлигини қайд этиш ҳамда чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар ўртасида, шунингдек чет эл фуқаролари ва (ёки) фуқаролиги бўлмаган шахслар ўртасида никоҳ тузилганлигини қайд этиш умумий асосларда амалга оширилади.

Ўзбекистонда доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон ҳудудида оилавий муносабатларда Ўзбекистон фуқаролари билан тенг равишда ҳуқуқлардан фойдаланади ва уларнинг зиммасида мажбуриятлар бўлади.

Ўзбекистондан ташқарида, бошқа давлат ҳудудида ўша давлатнинг қонунчилигига риоя этилган ҳолда Ўзбекистон фуқаролари ҳамда чет эл фуқаролари ёки фуқаролиги бўлмаган шахслар ўртасида тузилган никоҳлар, агар Ўзбекистон Республикасининг оила тўғрисидаги қонунчилигида назарда тутилган никоҳ тузишга монелик қиладиган ҳолатлар мавжуд бўлмаса, Ўзбекистонда ҳақиқий деб эътироф этилади.

Ўзбекистон худаида ўзбекистон фуқаролари ва чет эл фуқаролари ёки ўзбекистон фуқаролари ўрасидаги никоҳдан ажратиш ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида мўвофиқ амалга оширилади.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролари бўлмаган шахслар ўзбекистон Республикаси худаида маданий фаолият соҳида ўзбекистон фуқаролари билан тенг равида хўқўқлардан фойда-ланади ҳамда ўларнинг зиммасида мажбурийлар бўлади.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролари бўлмаган шахслар ўз она тилидан фойдаланиш, шунингдек, миллий маданияти ва анъана-ларини ривожлантириш хўқўқига эгадир.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролари бўлмаган шахслар ўзбекистон фуқаролари билан тенг равида нодавлат ноижорат тақлиотининг муассислари, штирокчилиари (аъзолари) бўлиши мўкин, бундан ўзбекистон Республикасининг қонунлари ва халқаро шартномаларида белгиланган ҳоллар мўстасно.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролари бўлмаган шахслар ўзбекистон Республикасининг давлат органлари, тақлиотлар-га ҳамда ўларнинг мансабдор шахслари «Жисмоний ва юридик шахсларнинг мўржаатлари туфрисида» қонунда белгиланган тартибда аризалар, тақлиотлар ва шикоятлар билан мўржаат қилиши хўқўқига эга.

Давлат органлари, тақлиотлар ва ўларнинг мансаб-дор шахслари мўржаатлари қўриб чиқиш чоғида чет эл фуқаролари ва фуқаролари бўлмаган шахсларга ўларнинг хўқўқлари, ёркинчилилари ҳамда қонуний мансаатларида дахл-дор бўлган хўқўқлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танитиб чиқиш мўконовияти, агар ўлар давлат сирлари ва ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирини тақлиот этидиган маълумотларни ўзичи олма, шунингдек ўлар билан тақлиот шикомоний ва юридик жисмоний ва юридик шахсларнинг хўқўқлари, ёркинчилилари ҳамда қонуний мансаатлари, жамият қонуний мансаатлари, жамият ва давлат мансаатлари зарар етказмас, тақлиотини қилиди.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролари бўлмаган шахслар давлати-миз қонунчилигида мўвофиқ давлат хизматларида фойдаланиш хўқўқига эга.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Президент, давлат ҳокимияти вакиллик органлари сайловларида сайловчилар сифатида иштирок этиши мумкин эмас, давлат ҳокимияти органларига сайланиши (тайинланиши) мумкин эмас. Ўзбекистон Республикасининг референдумида, шунингдек, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари сайловида иштирок этиш ҳуқуқига эга эмас.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида турган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар:

- Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, қонунларига ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларига риоя этиши;
- Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг, шунингдек, чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилиши;
- Ўзбекистон халқининг тарихий, маънавий ва маданий меросини асраб-авайлаши;
- атроф табиий муҳитга эҳтиёткорона муносабатда бўлиши шарт.

Умумий ҳарбий мажбурият доимий ёки вақтинча яшаётган чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга нисбатан татбиқ этилмайди.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Солиқ кодексида белгиланган солиқларни ва унда назарда тутилган йиғимларни мамлакатимиз қонунчилигига ва халқаро шартномаларига мувофиқ тўлайди.

Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар қонунчиликда назарда тутилган солиқ имтиёзларидан фойдаланиши мумкин.

Чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон Республикасига кириши, чиқиши ва давлатимиз ҳудуди орқали транзит ўтиши тартиби

Чет эл фуқаролари, агар Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида ва халқаро шартномаларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, амалдаги ҳаракатланиш ҳужжатлари

бўйича, Ўзбекистон Республикаси томонидан виза режими ўрнатилган мамлакатлар учун эса амалдаги кириш визалари (шу жумладан, электрон визалар) мавжуд бўлган тақдирда кириши мумкин.

«Ўзбекистон Республикасида чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқий ҳолати тўғрисида» Қонуннинг 28-моддасида жумладан, шундай қайд этилган: бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган фуқаролиги бўлмаган шахслар амалдаги кириш визалари мавжуд бўлган тақдирда амалдаги ҳаракатланиш ҳужжатлари бўйича Ўзбекистон Республикасига кириши мумкин.

Ўзига идентификацияловчи карта берилган, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг мамлакатимиз ҳудудига кириш тартиби қонунчиликда белгиланган.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларига ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириш ёки унинг ҳудуди орқали транзит ўтиш учун визалар, бундан электрон визалар мустасно:

Ўзбекистон Республикасининг консуллик муассасалари, шунингдек, дипломатик ваколатхоналарининг консуллик бўлимлари томонидан, бундай консуллик муассасалари мавжуд бўлмаган тақдирда эса Ташқи ишлар вазирлигининг икки томонлама битимлари мавжуд бўлган бошқа давлатларнинг консуллик муассасалари;

Ташқи ишлар вазирлигининг халқаро аэропорт мақомига эга бўлган аэропортларидаги бўлинмалари томонидан расмийлаштирилади ва берилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириш учун визалар Ташқи ишлар вазирлигининг консуллик муассасалари ва халқаро аэропорт мақомига эга бўлган аэропортларидаги бўлинмалари томонидан чет эл фуқароларининг барча тоифаларига берилади.

Алоҳида ҳолларда (фавқулодда вазиятларда, давлат ташрифларини ёки расмий ташрифларни, йирик сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маданий-маърифий, гуманитар ва спорт тадбирларини ўтказиш, шунингдек, инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш доирасида) Ўзбекистон Республикасининг хориждаги дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари раҳбарлари бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларига ва

фуқаролиги бўлмаган шахсларга мамлакатимиз ҳудудига кириш учун визалар бериш тўғрисида мустақил равишда қарор қабул қилиш ҳуқуқига эга бўлиб, қабул қилинган қарор тўғрисида Ташқи ишлар вазирлигини бир сутка ичида хабардор қилади.

Фуқаролари электрон кириш визасини олиш имкониятига эга бўлган мамлакатлар рўйхатида киритилган чет эл фуқаролари консуллик муассасаларига ёки Ташқи ишлар вазирлигига муурожаат қилмаган ҳолда тегишли электрон тизим орқали электрон визани расмийлаштириши ва олиши мумкин.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар визаларининг амал қилиш муддатини узайтириш қонунчиликка мувофиқ Ташқи ишлар вазирлиги ва Ички ишлар вазирлиги томонидан амалга оширилади.

Чет эл фуқароларининг Ўзбекистон Республикасига кириш тартиби, уларга визалар бериш ҳамда уларнинг амал қилиш муддатларига оид юқорида номи келтирилган Қонун билан тартибга солинмайдиган муносабатлар Ўзбекистон Республикасининг бошқа давлатлар билан тенглик асосида тузилган халқаро шартномаларида, шунингдек Президентнинг ёки Вазирлар Маҳкамасининг алоҳида қарорларида белгиланиши мумкин.

Шу билан бирга, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаросига ва фуқаролиги бўлмаган шахсга Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириш қуйидаги ҳолларда рад этилиши мумкин:

- давлат хавфсизлигини ёки жамоат тартиби муҳофаза қилинишини таъминлаш манфаатларини кўзлаб;
- агар шахс халқаро ва хорижий террорчилик, экстремистик ҳамда бошқа жиноий ташкилотлар фаолиятига алоқадор бўлса;
- агар шахс ўзи ҳақида била туриб сохта маълумотлар берган бўлса, қалбаки ҳужжатларни тақдим этган бўлса ёки зарур ҳужжатларни тақдим этмаган бўлса;
- агар шахс илгари Ўзбекистон Республикасида бўлган вақтида жиноят содир этганликда айбдор деб топилган ва суднинг ҳукми билан жазога тортилган бўлса;

- агар шахснинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириш ҳуқуқи муайян муддатга чекланган ва бу муддат ҳали тугамаган бўлса;
- агар шахс касал бўлса ёки унинг соғлиғида фуқаролар хавфсизлиги ва соғлиғи учун таҳдид туғдирадиган бузилишлар бўлса ҳамда тегишли касаллик Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланган рўйхатда кўрсатилган бўлса.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириш учун виза беришни рад этиш, киришни рад этиш ёки кириш учун визани бекор қилиш тўғрисида қарорлар қабул қилган органлар бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларини ва фуқаролиги бўлмаган шахсларни, уларнинг қариндошлари ва вакилларини бундай қарорлар қабул қилинишининг асослари тўғрисида хабардор қилиши шарт эмас.

Агар Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида ва халқаро шартномаларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасидан, амалдаги чиқиш визалари мавжуд бўлган тақдирда, амалдаги ҳаракатланиш ҳужжатлари бўйича чиқиб кетади.

Чет эл фуқаросига ёки фуқаролиги бўлмаган шахсга амал қилиш муддати тугаган миллий паспорт билан, визасиз ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатдан ўтмаган ҳолда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан чиқиб кетишга қуйидаги ҳолларда рухсат берилади, агар:

- чет эл фуқароларини ва фуқаролиги бўлмаган шахсларни Ўзбекистон Республикасидан ташқарига маъмурий тарзда чиқариб юбориш тўғрисидаги қарор асосида чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс чиқариб юборилаётган ёки жиноий жавобгарликка тортилган бўлса (миллий паспортга чиқариб юбориш тўғрисида қўйилган қайд асосида);
- чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс ва унга ҳамроҳлик қилувчи шахслар муайян муддатга визасиз, электрон, туристик, ҳайдовчилик ва транзит визаси билан келган бўлиб, шу муддат ичида улар бахтсиз ҳодиса (жароҳат ёки бошқа оғир касаллик) оқибатида тиббиёт му-

ассасасига жойлаштирилган ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан чиқиб кета олмаган бўлса (тиббиёт муассасасининг хулосаси асосида);

- эпидемия (пандемия) муносабати билан карантин жорий этилган ҳудудда вақтинча туриш муддати тугаган чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс карантин даври тугаганидан кейин ўттиз кун ичида Ўзбекистон Республикаси ҳудудини тарк этаётган бўлса;
- ҳайдовчи бўлган чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс Ўзбекистон Республикаси ҳудудига автотранспорт воситасида кириб келган бўлса ҳамда йўл-транспорт ҳодисаси ёки автотранспорт воситаси бузилганлиги сабабли (ушбу вазиятни тасдиқловчи ҳужжатлар асосида) белгиланган муддатда чиқиб кетиш имконига эга бўлмаган бўлса;
- чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс Ўзбекистон Республикаси ҳудудида табиий ва техноген хусусиятга эга фавқулодда вазият, шу жумладан, маиший хусусиятга эга офат (турар жойлар ёки яшаш учун мўлжалланмаган жойлар ёнғини, қулаши, транспорт воситаси ёниб кетиши) натижасида ўзининг айбисиз жабрланган бўлса (мазкур ҳолатни тасдиқловчи ҳужжат асосида).

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари доимий яшаш жойи бўйича рўйхатга олинганлиги тўғрисида ички ишлар органларининг қайди мавжуд бўлган тақдирда, ҳаракатланиш ҳужжатлари бўйича чиқиб кетади.

Чет эл фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахслар қандай ҳолларда Ўзбекистон Республикасидан чиқиши мумкин эмас?

Қуйидаги ҳолларда чет эл фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасидан чиқишига рухсат берилмайди:

- унинг чиқиб кетиши давлат хавфсизлигини таъминлаш манфаатларига зид бўлса, чиқишга монелик қилувчи ҳолатларнинг амал қилиши тугагунига қадар;

- шахсга нисбатан унинг доимий яшаш учун чет элга чиқишига монелик қилувчи шартнома, контракт мажбуриятлари амалда бўлса, ушбу мажбуриятлар тугагунига қадар;
- шахсга нисбатан жиноий иш қўзғатилган бўлса, ушбу жиноий иш бўйича иш юритиш тугагач иш юзасидан процессуал қарор қабул қилингунига қадар;
- шахс жиноят содир этганлиги учун ҳукм қилинган бўлса, жазони ўтаб бўлгунига ёки жазодан озод этилгунига қадар;
- шахс ўз зиммасига суд томонидан юклатилган мажбуриятларни бажаришдан бўйин товлаётган бўлса, мажбуриятларни бажариш тугагунига қадар;
- шахс чиқиш ҳужжатларини олиш чоғида ўзи ҳақида била туриб сохта маълумотларни берган бўлса, ҳолатлар аниқлаштирилгунига қадар;
- судда шахсга нисбатан фуқаролик даъвоси қўзғатилган бўлса, суд томонидан қарор қабул қилингунига ва у ижро этилгунига қадар.

Ўзбекистон Республикасидан чиқишни рад этиш тўғрисида қарорлар қабул қилган органлар чет эл фуқароларини ва фуқаролиги бўлмаган шахсларни, уларнинг қариндошларини бундай қарорлар қабул қилинишининг асослари тўғрисида хабардор қилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит ўтувчи, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг киришига ҳамда чиқишига транзит визалар мавжуд бўлган тақдирда амалдаги ҳаракатланиш ҳужжатлари бўйича рухсат берилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит визасиз транзит ўтиш Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида ва халқаро шартномаларида назарда тутилган ҳолларда амалга оширилиши мумкин.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали ҳаво, темир йўл, автомобиль ва сув транспорти билан транзит ўтишига бориладиган мамлакатга кириш учун ҳақиқий ҳисобланган ҳужжатлар ҳамда бошқа

транспортга ўтиш пунктидан жўнаб кетиш санаси тасдиқланган тегишли ҳаракатланиш ҳужжатлари мавжуд бўлган тақдирда рухсат берилади.

Транзит визага эга бўлган ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит ўтувчи, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Давлат чегараси орқали ўтиш пунктига транзит ўтиш қоидаларига риоя этган ҳолда, белгиланган йўналиш бўйича ҳаракатланиши ҳамда транзит визасида кўрсатилган муддат ичида тўхташи керак.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг транзит ўтиши тартиби Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон Республикасида туриши ҳамда транзит ҳаракатланишини назорат қилиш ички ишлар органлари ва бошқа ваколатли органлар томонидан қонунчиликка мувофиқ амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноятлар, шунингдек, маъмурий ҳуқуқбузарликлар содир этган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикаси фуқаролари билан умумий асосларда жавобгарликка тортилади, бундан халқаро шартномаларда белгиланган ҳоллар мустасно.

Ўзбекистон Республикасида вақтинча ёки доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар туриш қоидаларини бузганлик ҳамда қонунчиликда назарда тутилган бошқа ҳуқуқбузарликлар учун маъмурий жавобгарликка тортилиши мумкин. Уларга нисбатан қонунчиликда белгиланган тартибда маъмурий тарзда чиқариб юбориш қўлланилиши, кириши учун тақиқ қўйилиши, шунингдек, уларнинг туриш муддати қисқартирилиши ҳам мумкин.

Ўн саккиз ёшгача бўлган чет эл фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс Ўзбекистон Республикасида туриш қоидаларини бузганлик учун маъмурий жавобгарликка тортилмайди.

Ўзбекистон Республикасида вақтинча турган ёки доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар туриш қоидаларини бузганлик, яъни ҳақиқий бўлмаган ҳужжатлар бўйича яшаш, доимий яшайдиган ёки вақтинча турган

жойи бўйича рўйхатга олишнинг, ҳаракатланишнинг ёки яшаш жойини танлашнинг белгиланган тартибига риоя этмаганлик, туриш муддати тугаганидан кейин чиқиб кетишдан бўйин товлаганлик, транзит ўтиш қоидаларига риоя этмаганлик, шунингдек, қонунчиликда назарда тутилган бошқа ҳуқуқбузарликлар учун Ўзбекистон Республикасидан ташқарига чиқариб юборилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида вақтинча турган ҳамда доимий яшайдиган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар содир этилган жинояти учун суд томонидан тайинланган жазони ижро этиб бўлганидан ёки ўтаб бўлганидан ёхуд қонунчиликда назарда тутилган ҳолларда жиноий жавобгарликдан ёки жазодан озод этилганидан кейин Ўзбекистон Республикасидан ташқарига чиқариб юборилиб, кейинчалик уларнинг кириш ҳуқуқи чекланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида вақтинча турган ёки доимий яшайдиган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг киришини чеклаш муддати ҳамда тартиби қонунчиликда белгиланади.

Чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг кириш ҳуқуқини чеклаш муддати улар Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан чиқариб юборилган (Давлат чегарасини кесиб ўтган) пайтдан эътиборан ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасида туриш қоидаларини бузган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Ўзбекистон Республикасидан ташқарига мажбурий равишда чиқариб юборилган тақдирда, улар муддати ўтган ҳаракатланиш ҳужжатлари ёки визалар бўйича Давлат чегараси орқали ваколатли органлар ходимларининг ҳамроҳлигида ўтказиб юборилиши мумкин.

Хизмат, шахсий, савдо ёки жамоат ишлари бўйича, ўқиш, малага ошириш, ишлаш учун ёки турист сифатида келган, бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларини ва фуқаролиги бўлмаган шахсларни Ўзбекистон Республикасидан чиқариб юбориш харажатлари уларни таклиф этаётган ҳамда қабул қилаётган жисмоний ва юридик шахсларнинг зиммасида бўлади. Бошқа чет эл фуқароларини ва фуқаролиги бўлмаган

шахсларни чиқариб юбориш харажатлари ички ишлар органларининг зиммасида бўлади.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқаросига ва фуқаролиги бўлмаган шахсга берилган виза улар Ўзбекистон Республикасидан ташқарига чиқариб юборилаётганда бекор қилинади.

Агар ўн саккиз ёшга тўлмаган чет эл фуқаросининг ва фуқаролиги бўлмаган шахснинг ота-онасидан бири ёхуд ҳомийси ёки васийси қонуний асосларда яшаш ҳуқуқига эга бўлса, ушбу шахсларни Ўзбекистон Республикасидан чиқариб юборишга қуйидаги ҳолларда йўл қўйилмайди:

Ўзбекистон Республикасида туриш қоидаларини бузганда, яъни яшаш ҳуқуқини берувчи ҳужжатларсиз ёки ҳақиқий бўлмаган ҳужжатлар бўйича яшаганда, вақтинча турган ёки доимий яшайдиган жойи бўйича рўйхатга олишнинг, ҳаракатланишнинг ёки яшаш жойини танлашнинг белгиланган тартибига риоя этмаганда, туриш муддати тугагандан кейин чиқиб кетишдан бўйин товлаганда, худдунингдек, транзит ўтиш қоидаларига риоя этмаганда;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида содир этилган жинояти учун суд томонидан тайинланган жазони ижро этиб бўлганда ёки ўтаб бўлганда ёхуд қонунчиликда назарда тутилган ҳолларда жиноий жавобгарликдан ёки жазодан озод этилганда.

Чиқариб юбориш тўғрисидаги қарор устидан суд тартибида шикоят қилиниши мумкин.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган, қонунчиликни, шу жумладан, Ўзбекистон Республикасида туриш қоидаларини бузадиган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон Республикасида туриш муддати қонунчиликда белгиланган тартибда қисқартирилиши мумкин.

Бошқа давлатлар ҳудудида доимий яшайдиган чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистон Республикасида туриш муддати юридик шахслар ёки таълим ташкилотлари билан шартномавий муносабатлар тугатилганда уларнинг илтимосномалари асосида ҳамда таклиф қилаётган жисмоний ёки юридик шахсларнинг аризасига кўра ҳам қисқартирилиши мумкин.

VI. ФУҚАРОНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИЯ ID-КАРТАСИ ҚАНДАЙ РАСМИЙЛАШТИРИЛАДИ?

Мамлакатимизда фуқароларни рақамли идентификациялашнинг ягона тизимини жорий этиш, иқтисодиётнинг турли тармоқларида инновацион технологияларни кенг қўллаш жорий этиш, таъминлаш, турли давлат ҳисобига олиш тизимлари ўртасида ахборот ҳамкорлиги учун жисмоний шахслар тўғрисидаги бирламчи маълумотлардан самарали фойдаланиш, шунингдек, идентификация ID-карталарини расмийлаштириш ва бериш тизими жорий этилди.

Унга кўра,

- 2021 йил 1 январдан бошлаб янги туғилган болага, Ўзбекистон Республикаси фуқаросига, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшайдиган фуқаролиги бўлмаган шахсга ва хорижий фуқарога белгиланган намунадаги идентификация ID-картаси берилади;
- ID-карта унинг эгасининг шахсини, фуқаролигини тасдиқлайдиган ҳужжат ҳисобланади ва **Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдаланилади**;
- ID-карта у берилган вақтдан бошлаб **10 йил муддатга** берилади;
- ID-карта расмийлаштирилганлиги ва берилганлиги учун давлат божи миқдори базавий ҳисоблаш миқдорининг **89** фоизини ташкил этади;
- Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг 2011 йилги намунадаги биометрик паспорти, фуқаролиги бўлмаган шахс ва хорижий фуқаронинг яшаш гувоҳномаси уларнинг **амал қилиш муддати тамом бўлгунга қадар ҳақиқийдир**. Ушбу ҳужжатларнинг эгалари уларни белгиланган тартибда ID-картага алмаштириш ҳуқуқига эга;

– биометрик паспортни ID-картага алмаштириш:

» 2021 йил 1 январдан
2022 йил 31 декабргача

» 2023 йил 1 январдан
2030 йил 31 декабргача

*ихтиёрийлик
асосида;*

*мажбурий тартибда
амалга оширилади;*

– Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг 2011 йилги намунадаги биометрик паспорти 2030 йил 1 январдан бошлаб ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

» *ID-карта Ўзбекистон Республикаси мулкидир ва унинг эгаси Ўзбекистон Республикаси ҳимоясидадир. ID-карта маълумотларни йиғиш пункти томонидан фуқароларга қуйидаги муддатларга берилади:*

янги туғилган
болага бир ёшга-
ча (ота-оналар,
васийларнинг
(ҳомийларнинг)
ихтиёрига кўра);

2 йил
муддатга

1 ёшдан
16 ёшгача

5 йил
муддатга

16 ёшдан
кейин эса

10 йил
муддатга

ID-карта қатъий ҳисобга олинadиган ҳужжат ҳисобланади, белгиланган намуна бўйича лотин алифбосида ўзбек тилида, Қорақалпоғистон Республикаси учун эса – ID-карта олиш учун муружаат қилган фуқаронинг хоҳишига кўра лотин алифбосида қорақалпоқ ёки ўзбек тилларида персоналлаштирилади.

ID-карта бланкасига қуйидаги асосий маълумотлар киритилади:

- а) ҳужжатнинг номи;
- б) ID-картанинг рақами;
- в) ID-карта эгасининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, фуқаролиги, туғилган жойи, жинси, жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами;
- г) ID-картанинг:
 - берилган санаси;
 - ким томонидан берилгани;
 - амал қилиш муддати тугайдиган сана;
- д) ID-карта эгасининг рақамли сурати.

ID-картада унинг эгасининг имзоси бўлиши шарт (16 ёшга етганидан кейин).

Вазирлик ва идораларнинг автоматлаштирилган тизимлари орқали ID-карта эгасининг розилиги билан давлат хизматларини кўрсатишда ID-картага киритилган маълумотлардан фойдаланишга рухсат этилади.

Шунингдек, чипга ID-карта эгасининг:

биографик маълумотлари, миллати, рақамли сурати, қўл бармоқларининг излари – 16 ёшга етганидан кейин, электрон рақамли имзо калитининг сертификати – 16 ёшга етганидан кейин маълумотлари киритилади.

Қонун ҳужжатларига мувофиқ чипга бошқа маълумотлар ҳам киритилиши мумкин.

Электрон рақамли имзо калитининг сертификати ID-картанинг амал қилиш муддати давомида ҳақиқий ҳисобланади.

ID-картани расмийлаштириш, бериш ва алмаштириш тартиби

ID-картани расмийлаштириш ва бериш қуйидаги ҳолларда амалга оширилади:

- ота-оналар, васийларнинг (ҳомийларнинг) ихтиёрига кўра – бола туғилгандан бошлаб 16 ёшга тўлгунига қадар;
- фуқаро 16 ёшга тўлганда;
- Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилинганда ёки Ўзбекистон Республикаси фуқароси сифатида тан олинганда;
- ID-картанинг амал қилиш муддати тугаганда;
- фуқаронинг фамилияси, исми, отасининг исми, миллати, туғилган санаси, жинси ўзгарганда;
- ID-картага ёки чипга киритилган маълумотларда ноаниқликлар, хатолар ва техник нуқсонлар мавжудлиги аниқланганда;
- ID-карта ёки чип яроқсиз ҳолга келганда;
- ID-карта ашёвий далил сифатида олиб қўйилганида;
- ID-карта йўқотиб қўйилганда.

ID-карта эгасининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, жинси ўзгарганлиги ёки ID-картага киритилган маълумотларда ноаниқликлар мавжудлиги аниқланганлиги муносабати билан алмаштирилаётганда, фуқаро томонидан маълумотларни йиғиш пунктига ушбу ҳолатларни тасдиқловчи ҳужжатлар тақдим этилади ва ариза келиб тушган кундан бошлаб беш иш кунида кўриб чиқилади.

Фуқаро ID-картани йўқотган тақдирда, янги ID-карта белгиланган тартибда ID-карта йўқолганлиги ҳақида ариза келиб, тушган кундан бошлаб беш иш кунида берилади, шу билан бирга мазкур чип бўлмаган фуқаро 16 ёшга тўлганда бир ойдан кечикмасдан маълумотларни йиғиш пунктига ID-картани олиш учун муурожаат этиши шарт.

Фуқаро ID-карта олиш учун маълумотларни йиғиш пунктига қуйидагиларни тақдим этади:

- белгиланган шаклдаги ариза-анкета;

- илгари берилган паспорт ёки ID-карта;
- туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (ID-карта биринчи мартаба расмийлаштирилаганда);
- ваколатли органнинг қарори (ID-карта ашёвий далил сифатида олиб қўйилганида);
- давлат божи тўланганлиги ҳақида квитанция (электрон тўлов тизимлари орқали тўланганда квитанция мажбурий эмас).

ID-карта маълумотларни йиғиш пункти томонидан ҳужжатлар тўлиқ қабул қилиб олингандан сўнг бир иш куни мобайнида берилади. Ўзгалар ёрдамига муҳтож қариялар, соғлигининг ҳолатига кўра, мустақил ҳаракатланиш имконияти чекланган ва ногиронлиги бўлган шахслар ID-карта олиш учун маълумотларни йиғиш пунктига шахсан ўзлари ёки қонуний вакиллари орқали (оғзаки, ёзма ёхуд электрон шаклда) мурожаат этганда, ID-карта маълумотларни йиғиш пунктининг масъул ходими томонидан ўн беш кун муддатда ушбу шахсларни яшаш манзилига борган ҳолда расмийлаштирилади ва берилади. Бунда кўрсатилган хизмат учун қўшимча тўлов ундирилмайди.

Ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаб, Қуролли Кучлар резервига бўшатиш ва Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг биометрик паспорти ёки ID-картаси бўлмаган ҳарбий хизматчиларга ID-карта контракт асосида хизмат қилган ҳарбий хизматчининг шахсини тасдиқловчи гувоҳнома ёки Қуролли Кучлар офицери-нинг шахсини тасдиқловчи гувоҳнома асосида маълумотларни йиғиш пункти томонидан берилади. Қуролли Кучларнинг ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларига ID-карталар ҳарбий қисм жойлашган жойдаги маълумотларни йиғиш пункти томонидан тегишли ҳарбий қисм раҳбарларининг ёзма илтимосномалари асосида берилади.

Маълумотларни йиғиш пункти тақдим этилган ҳужжатлар асосида аризачининг биографик маълумотларини, электрон кўринишдаги қўл бармоқ изларини йиғади, шахсни олд томондан рақамли форматда суратга олади ва ID-картани расмийлаштириш учун талабнома шакллантиради. Аризачига аввал жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами бириктирилмаган ёки жисмоний шахснинг аввалги шахсий идентификация рақами ҳаттолик билан бириктирилган бўлса, талабнома ID-картага жисмо-

ний шахснинг шахсий идентификация рақамини бириктириш учун маълумотларни йиғиш пункти томонидан Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат персоналлаштириш марказига юборилади. Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат персоналлаштириш маркази талабномадаги жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами мавжудлиги ва тўғрилигини текширади, мавжуд бўлмаган ҳолларда эса реал вақт режимида жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақамини шакллантиради ва шакллантирилган талабномани маълумотларни йиғиш пунктига юборади.

Агар фуқаро қўл бармоқ излари олинишидан бош тортса ёхуд кўзойнакда ёки бош кийимда суратга тушиш истагидан қайтмаса, маълумотларни йиғиш пункти фуқарога ID-карта расмийлаштиришни рад этади, шунингдек, ID-картани расмийлаштириш учун «Давлат божи тўғрисида»ги Қонунда белгиланган миқдорда давлат божи ундирилади.

ID-карта расмийлаштириш ва бериш жараёнида унда техник нуқсонлар аниқланса, башарти, улар маълумотларни йиғиш пункти томонидан йўл қўйилган бўлса, ID-карта бепул алмаштирилади.

16 ёшга тўлмаган шахсларнинг ID-карталари бериш бўйича мурожаат қилган ота-оналари ёки васийларига (ҳомийларига) берилади. Ҳамда 16 ёшга тўлган фуқароларга идентификация ID-карталари берилганда улар бир вақтнинг ўзида давлат солиқ хизмати органларида солиқ тўловчи сифатида ҳамда жамғариб бориладиган пенсия тизимида ҳисобга қўйилади.

ID-картадан фойдаланиш

ID-карта эғасининг шахсини ва Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тасдиқловчи ҳужжат ҳисобланиб, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдаланилади, шунингдек, уни йўқолган тақдирда, фуқаро дарҳол янги ID-картани олиш учун маълумотларни йиғиш пунктига мурожаат қилиши шарт. Топиб олинган ID-карта ички ишлар органига топширилиши лозим.

Шу билан бирга, вафот этган шахснинг ID-картаси фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органига топширилади ва фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органи ID-картани йўқ қилиш мақсадида маълумотларни йиғиш пунктига юборилади.

Ҳибсга олинган ёки озодликдан маҳрум қилишга ҳукм этилган шахснинг ID-картаси суриштирув, тергов органлари ёки суд томонидан олиб қўйилади. Агар шахс суднинг ҳукми билан озодликдан маҳрум этилса, унинг ID-картаси Ички ишлар вазирлиги Жазони ижро этиш бош бошқармасига юборилади. Шахс жазони ижро этиш муассасасидан озод этилганида ёки жазо муддатини ўтаб бўлгач, унга ID-картаси суриштирув, тергов органлари, суд ёхуд жазони ижро этиш муассасасининг маъмурияти томонидан қайтарилади. ID-карта суриштирув, тергов органлари ёки суд томонидан ашёвий далил сифатида олиб қўйилган тақдирда, янги ID-карта ваколатли органнинг олиб қўйиш ҳақидаги тегишли қарори тақдим этилгач, маълумотларни йиғиш пункти томонидан расмийлаштирилади.

Фуқарога янги ID-карта бериш чоғида илгари берилган фуқаронинг биометрик паспорти ёки ID-карта йўқ қилиш учун маълумотларни йиғиш пункти томонидан олиб қолинади.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролигидан чиқарилган, фуқароликни йўқотган, шунингдек, хорижий давлатда доимий яшашга қолиш истагини билдирган фуқаро ID-картани сўнгги яшаш жойидаги маълумотларни йиғиш пунктига ёки турган жойи бўйича хориждаги дипломатик ваколатхонаси ёхуд консуллик муассасасига топшириши шарт. Дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасаларига топширилган ID-карталар йўқ қилиш учун Ички ишлар вазирлигига юборилади.

Фуқаро ID-картани олиш ёки алмаштириш юзасидан ўз вақтида мурожаат қилмаганда, яроқсиз ҳолга келтирганда, йўқотиб қўйган тақдирда, маъмурий жавобгарликка тортилмасдан, янги ID-карта кўпайтирилган миқдордаги давлат божи тўлови асосида расмийлаштириб берилади.

Бошқа шахсга тегишли бўлган ID-картани қонунга хилоф равишда олиб қўйганлик, ID-картадан ғаразли мақсадларда фойдаланганлик, уни йўқ қилганлик, яроқсиз ҳолатга келтирганлик ёки яширганлик учун Ўзбекистон Республикаси қонунчилигида жавобгарлик белгиланган.

Талабномага киритилган маълумотларнинг ҳаққонийлигига вояга етмаган шахслар номидан мурожаат қилган шахслар ёки вояга етган ва ID-картани биринчи марта олаётган фуқаролар шахсан жавобгар ҳисобланади.

VII. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ДОИМИЙ ЯШОВЧИ ЧЕТ ДАВЛАТ ФУҚАРОСИ ВА ФУҚАРОЛИГИ БЎЛМАГАН ШАХСНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИЯ ID-КАРТАСИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ТАРТИБИ

.....

ID-картани расмийлаштириш ва бериш қуйидаги ҳолларда амалга оширилади:

- а) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароларига ёки фуқаролиги бўлмаган шахсларга:
 - уларнинг *ота-оналари, васийларининг (ҳомийларининг) ихтиёрига кўра* – бола туғилгандан бошлаб 16 ёшга тўлгунига қадар;
 - шахс 16 ёшга тўлганда;
 - шахснинг *фамилияси, исми, отасининг исми, миллати, фуқаролиги, туғилган санаси, жинси ўзгарганда;*
- б) ID-картанинг амал қилиш муддати тугаганда;
- в) ID-картага ёки чипга киритилган маълумотларда ноаниқликлар, хатолар ва техник нуқсонлар мавжудлиги аниқланганда;
- г) ID-карта ёки чип яроқсиз ҳолга келганда;
- д) ID-картани ашёвий далил сифатида олиб қўйилганида;
- е) ID-карта йўқотиб қўйилганда.

ID-карта эгасининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, фуқаролиги, жинси ўзгарганлиги ёки ID-картага киритилган маълумотларда ноаниқликлар мавжудлиги аниқланганлиги муносабати билан алмаштирилаётганда, доимий рўйхатга

олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс томонидан маълумотларни йиғиш пунктига ушбу ҳолатларни тасдиқловчи ҳужжатлар тақдим этилади ва ариза келиб тушган кундан бошлаб беш иш кунида кўриб чиқилади.

Ўзбекистон Республикасида доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар ID-картани йўқотган тақдирда, янги ID-карта белгиланган тартибда ID-карта йўқолганлиги ҳақида ариза келиб тушган кундан бошлаб беш иш кунида берилади.

ID-картаси бўлмаган доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс 16 ёшга тўлганда ID-карта олиш учун бир ойдан кечикмасдан маълумотларни йиғиш пунктига мурожаат қилиши шарт.

Шунингдек, хорижий давлатларга вақтинча чиққан, доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс хорижда бўлган вақтда ID-картанинг амал қилиш муддати тугаса ёхуд фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, фуқаролиги, жинси ўзгарган бўлса, шунингдек, чет давлат фуқаролигидан чиққан ёки қабул қилган ҳамда тегишли ёшга етган бўлса, Ўзбекистон Республикаси ҳудудига қайтиб келганидан сўнг уч иш кундан кечиктирмай тегишли ҳужжатлар билан доимий рўйхатга олинган манзилдаги маълумотларни йиғиш пунктига ID-картани алмаштириш масаласида мурожаат қилиши лозим.

Ўзбекистон Республикасида доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс ID-карта олиш учун маълумотларни йиғиш пунктига қуйидагиларни тақдим этади:

- белгиланган шаклдаги ариза-анкета;
- чет давлат фуқаросининг миллий паспорти (Ўзбекистон Республикасида доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси учун ID-карта биринчи мартаба расмийлаштирилаётганда);
- илгари берилган яшаш гувоҳномаси ёки ID-карта;
- туғилганлик тўғрисида гувоҳнома (ID-карта биринчи мартаба расмийлаштирилаётганда);
- ваколатли органлар томонидан берилган аризачининг фуқаролиги тугаганлигини тасдиқлайдиган ҳужжат (чет

давлат фуқаролигидан чиққан ёки фуқаролигини йўқотган ҳолатда);

- давлат божи тўланганлиги ҳақида квитанция (электрон тўлов тизимлари орқали тўланганда квитанция мажбурий эмас).
- ногиронлиги бўлган шахслар ID-кارتани расмийлаштириш ва олиш учун ID-карта маълумотларни йиғиш пункти томонидан ҳужжатлар тўлиқ қабул қилиб олингандан сўнг бир иш куни мобайнида берилади.

Шунингдек, ўзгалар ёрдамига муҳтож қариялар, соғлиғининг ҳолатига кўра мустақил ҳаракатланиш имконияти чекланган маълумотларни йиғиш пунктига шахсан ўзлари ёки қонуний вакиллари орқали (оғзаки, ёзма ёхуд электрон шаклда) мурожаат этганда, ID-карта маълумотларни йиғиш пунктининг масъул ходими томонидан ўн беш кун муддатда ушбу шахсларнинг яшаш манзилига борган ҳолда расмийлаштирилади ва берилади. Бунда кўрсатилган хизмат учун қўшимча тўлов ундирилмайди.

Маълумотларни йиғиш пункти тақдим этилган ҳужжатлар асосида аризачининг биографик маълумотларини, электрон кўринишдаги қўл бармоқ изларини йиғади, шахсни олд томондан рақамли форматда суратга олади ва ID-картани расмийлаштириш учун талабнома шакллантиради.

Аризачига аввал жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами бириктирилмаган ёки жисмоний шахснинг аввалги шахсий идентификация рақами хатолик билан бириктирилган бўлса, талабнома ID-картага жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақамини бириктириш учун маълумотларни йиғиш пункти томонидан Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат персоналлаштириш марказига юборилади.

Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат персоналлаштириш маркази талабномадаги жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами мавжудлиги ва тўғрилигини текширади, мавжуд бўлмаган ҳолларда эса реал вақт режимида жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақамини шакллантиради ва шакллантирилган талабномани маълумотларни йиғиш пунктига юборди. Агарда доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва

фуқаролиги бўлмаган шахс қўл бармоқ излари олинишидан бош тортса ёхуд кўзойнакда ёки бош кийимда суратга тушиш истагидан қайтмаса, маълумотларни йиғиш пункти фуқарога ID-карта расмийлаштиришни рад этади.

ID-картани расмийлаштириш учун «Давлат божи тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунда белгиланган миқдорда давлат божи ундирилади.

ID-карта расмийлаштириш ва бериш жараёнида унда техник нуқсонлар аниқланса, башарти, улар маълумотларни йиғиш пункти томонидан йўл қўйилган бўлса, ID-карта бепул алмаштирилади.

16 ёшга тўлмаган шахсларнинг ID-карталари уларга ID-карта бериш бўйича мурожаат қилган ота-оналари ёки васийларига (ҳомийларига) берилади ҳамда мазкур шахсларга идентификация ID-карталари берилганда ушбу шахс бир вақтнинг ўзида давлат солиқ хизмати органларида солиқ тўловчи сифатида ҳамда жамғариб бориладиган пенсия тизимида ҳисобга қўйилади.

Бунда, шахснинг биографик маълумотлари ўзгариши муносабати билан ID-карта алмаштирилганда ёки бекор қилинганда бу ҳақидаги маълумотлар реал вақт режимида Давлат солиқ қўмитаси ва АТ «Халқ банки»га тақдим этиб борилади.

Қуйидаги ҳолатларда доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахснинг ID-картаси Ички ишлар вазирлиги томонидан бекор қилинади:

- қонунда белгиланган тартибда хорижга доимий яшашга кетганида;
- чет давлат фуқароси Ўзбекистон Республикасидан ташқарига вақтинча чиққанда, агар у уч йилдан ортиқ вақт мобайнида узрли сабабларсиз Ўзбекистондаги доимий яшаш манзилига қайтмаса;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан вақтинча хорижга чиққан фуқаролиги бўлмаган шахс ҳаракатланиш ҳужжатининг амал қилиш муддати тамом бўлгунга қадар узрли сабабларсиз Ўзбекистондаги доимий яшаш манзилига қайтмаса ёки хорижда уни алмаштирмаса ёхуд узрли сабабларсиз уни алмаштиришни рад этса;

- бекор қилиш тўғрисида шахсан мурожаат қилса ёхуд нотариал тасдиқланган ишончнома бўйича бошқа шахс мурожаат қилса ёки чет давлатдаги тегишли органларнинг сўровига асосан;
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан чиқариб юборилганда;
- суднинг шахсни бедарак йўқолган деб топиш ҳақидаги қарори асосида;
- вафот этганда — фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органининг ўлим ҳақида гувоҳнома ёки маълумотномаси асосида;
- чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини қабул қилганда;
- чет давлат фуқароси миллий паспортининг амал қилиш муддати тугаганидан сўнг олти ой давомида уни алмаштирмаса ёки ўз давлати фуқаролигидан чиққанлиги тўғрисида маълумотнома тақдим этмаса;
- давлат бошқаруви органлари, хўжалик бирлашмалари, республика аҳамиятига молик бошқа давлат ташкилотлари раҳбарлари илтимосномасига биноан доимий яшашга рухсатнома олган чет давлат фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар — ушбу орган ва ташкилотларнинг билдиришномаси асосида;
- шахс ID-кارتани олаётганда ёки уни алмаштиришда ўзи ёки қариндошлари ҳақида ёлғон маълумот берганда, қалбаки, сохта ҳужжатларни тақдим этганда.

Ўзбекистон Республикасида доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахснинг бекор қилинган ID-картаси шахснинг сўнгги яшаш жойидаги маълумотларни йиғиш пункти ёки турган жойи бўйича хориждаги дипломатик ваколатхонаси ёхуд консуллик муассасасига йўқ қилиш учун топширилиши шарт.

Ўзбекистон Республикаси дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасаларига топширилган ID-кارتалар йўқ қилиш учун Ички ишлар вазирлигига юборилади, шунингдек, ID-картаси бекор қилинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахсга 30 кун муддат ичида Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан

чиқиб кетиши тўғрисида ички ишлар органларининг миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлинмалари томонидан огоҳлантирилади.

Чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс белгиланган муддатда республика ҳудудидан чиқиб кетишдан бош тортган тақдирда, қонунчиликка мувофиқ чора кўрилади.

ID-картадан фойдаланиш

ID-карта эгасининг шахсини ва доимий рўйхатга олинганлигини тасдиқловчи ҳужжат ҳисобланиб, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдаланилади.

ID-карта йўқолган тақдирда, доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс дарҳол янги ID-картани расмийлаштириш учун маълумотларни йиғиш пунктига мурожаат қилиши шарт, шунингдек топиб олинган ID-карта эгасига қайтариш учун ички ишлар органига топширилиши лозим.

Вафот этган шахснинг ID-картаси фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органига топширилади ва фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органи ID-картани йўқ қилиш мақсадида маълумотларни йиғиш пунктига юборилади.

Ҳибсга олинган ёки озодликдан маҳрум қилишга ҳукм этилган шахснинг ID-картаси суриштирув, тергов органлари ёки суд томонидан олиб қўйилади. Агар шахс суднинг ҳукми билан озодликдан маҳрум қилинса, унинг ID-картаси Ички ишлар вазирлигининг Жазони ижро этиш бош бошқармасига юборилади. Шахс жазони ижро этиш муассасасидан озод этилганида ёки жазо муддатини ўтаб бўлгач, унга ID-картаси суриштирув, тергов органлари, суд ёхуд жазони ижро этиш муассасасининг маъмурияти томонидан қайтарилади. ID-карта суриштирув, тергов органлари ёки суд томонидан ашёвий далил сифатида олиб қўйилган тақдирда, янги ID-карта ваколатли органнинг олиб қўйиш ҳақидаги тегишли қарори тақдим этилгач, маълумотларни йиғиш пункти томонидан расмийлаштирилади.

Шу билан бирга, доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахсга янги ID-карта бериш чоғида илгари берилган яшаш гувоҳномаси ёки ID-карта йўқ қилиш учун маълумотларни йиғиш пункти томонидан олиб қолинади.

Фуқаролиги ўзгарган ёки хорижий давлатда доимий яшашга қолиш истагини билдирган доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс ID-кارتани сўнгги яшаш жойидаги маълумотларни йиғиш пункти ёки турган жойи бўйича хориждаги дипломатик ваколатхона ёхуд консуллик муассасасига топшириши шарт.

Дипломатик ваколатхоналар ва консуллик муассасаларига топширилган ID-карталар йўқ қилиш учун Ички ишлар вазирлигига юборилади, шунингдек, доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс ID-картани олиш ёки алмаштириш юзасидан ўз вақтида мурожаат қилмаганда, яроқсиз ҳолга келтирилганда, йўқотиб қўйган тақдирда, маъмурий жавобгарликка тортилмасдан, янги ID-карта кўпайтирилган миқдордаги давлат божи тўлови асосида расмийлаштириб берилади.

Бошқа шахсга тегишли бўлган ID-картани қонунга хилоф равишда олиб қўйиш, ID-картадан ғаразли мақсадларда фойдаланиш, уни йўқ қилиш, яроқсиз ҳолатга келтириш ёки яшириш учун Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига асосан жавобгарлик белгиланади.

Талабномага киритилган маълумотларнинг ҳаққонийлигига вояга етмаган шахслар номидан мурожаат қилган шахслар ёки вояга етган ва ID-картани биринчи марта олаётган доимий рўйхатга олинган чет давлат фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахслар шахсан жавобгар ҳисобланади.

VIII. ХОРИЖГА ЧИҚИШ БИОМЕТРИК ПАСПОРТИ ҚАНДАЙ РАСМИЙЛАШТИРИЛАДИ?

Хорижда доимий яшаётган ва доимий консуллик рўйхатида турадиган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг хорижга чиқиш биометрик паспорти, унинг эгаси Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган даврда шахсни тасдиқловчи хужжат ҳисобланиб, давлат хизматларидан фойдаланиш учун ҳақиқийдир.

Қонунчиликка кўра, хорижга чиқиш биометрик паспорти мамлакатимизнинг мулкидир ва унинг эгаси Ўзбекистон Республикасининг ҳимоясида бўлади.

Биометрик паспортининг амал қилиш муддати қанча?

- туғилган кунидан бошлаб бир ёшгача – 2 йил муддатга;
- бир ёшдан 16 ёшгача – 5 йил муддатга;
- 16 ёшдан ошган шахсларга – 10 йил муддатга.

Амал қилиш мuddати туганидан кейин хорижга чиқиш биометрик паспорти маълумотларни йиғиш пунктига топширилади ҳамда биометрик паспорти бланки қатъий ҳисобга олинadиган ҳужжат ҳисобланади.

Хорижга чиқиш биометрик паспорти бланklarини тайёрлаш «Давлат белгиси» давлат ишлаб чиқариш бирлашмасида амалга оширилади. Персоналлаштириш, ҳисобга олиш ишлари ҳамда тайёрлаш вақтида бузилган ва маълумотларни йиғиш пунктларидан алмаштириш учун қайтарилган паспортларни йўқ қилиш – ДПМда, хорижга чиқиш биометрик паспортларини эгаларига бериш ва ҳақиқий бўлмаган хорижга чиқиш биометрик паспортларини йўқ қилиш – маълумотларни йиғиш пунктларида амалга оширилади.

Хорижга чиқиш биометрик паспортларини Ўзбекистон Республикаси ҳудудида етказиб бериш Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг Давлат фельдъегерлик хизмати (кейинги ўринларда – ДФХ) томонидан амалга оширилади.

Хорижга чиқиш биометрик паспортларини хориждаги маълумотларни йиғиш пунктларига ва консулик муассасаларидан Ўзбекистон Республикасига етказиб бериш белгиланган тартибда дипломатик почта воситаси орқали амалга оширилади.

Хорижга чиқиш биометрик паспорти белгиланган намуна бўйича тайёрланади ва инглиз тилида персоналлаштирилади.

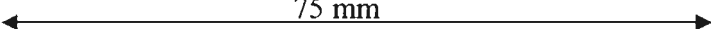
Хорижга чиқиш биометрик паспорти бланкига қандай маълумотлар киритилади?

- паспортни берган давлатнинг номи;
- ҳужжатнинг номи;
- ҳужжатнинг тури;
- паспортни берган давлатнинг коди;
- паспорт серияси ва рақами;
- фамилия, исм, ота исми;
- фуқаролиги;
- туғилган санаси;
- туғилган жойи;
- жинси;

- берилган сана;
 - берган орган;
 - амал қилиш муддати тугайдиган сана;
 - эгасининг рақамли сурати;
 - эгаси ҳақидаги машина ўқийдиган маълумотлар.
- Шунингдек, чипга қуйидаги маълумотлар киритилади:
- паспорт эгасининг биографик маълумотлари;
 - эгасининг рақамли сурати;
 - қўл бармоқларининг излари – 16 ёшга етганидан кейин.

Шу билан бирга, хорижга чиқиш биометрик паспортга қуйидаги қайдлар киритилади:

- паспорт эгасининг хорижда доимий яшаш учун чиқишига рухсат берилганлиги тўғрисида мазкур жадвалга мувофиқ штамп қўйилади;

<p>_____ (shahar) viloyati (IIBB) IIB MvaFRB</p> <p>XORIJGA DOIMIY YASHASHGA CHIQISH UCHUN RUXSAT BERILGAN</p> <p>ALLOWED TO GO ABROAD FOR TAKING UP PERMANENT RESIDENCE</p> <p>20 ___ yil « ___ » _____ imzo _____</p>	 <p>50 mm</p>
 <p>75 mm</p>	

- давлат чегарасидан ўтганлиги тўғрисида;
- консуллик рўйхатига олингани ёки консуллик рўйхатидан чиқарилгани тўғрисида;
- никоҳ қайд этилганлиги ёки бекор қилинганлиги тўғрисида;
- хорижий давлатларга кириш учун рухсатнома (виза) тўғрисида;
- ҳамроҳлик қилувчи шахслар тўғрисида (вояга етмаган фуқаролар учун) мазкур жадвалга мувофиқ штамп қўйилади;

<p>HAMROHLIK QILUVCHI SHAXS: ACCOMPANYING PERSON:</p> <hr/> <p>(ismi va familiyasi, name and surname)</p> <hr/> <p>(tugʻilgan sanasi, date of births)</p>	<p>30 mm</p>
<p>75 mm</p>	

– илгари қўйилган қайдлар бекор қилинганлиги тўғрисида. Паспортда унинг эгасининг имзоси бўлиши шарт, шу билан бирга, қонининг гуруҳи ва резус-мансублик тўғрисидаги қайдлар унинг розилиги билан амалга оширилади.

Хорижга чиқиш биометрик паспортига:

- ички ишлар органлари бўлинмалари томонидан – хорижда доимий яшаш учун чиқишига рухсат берилганлиги ҳақидаги, ҳамроҳлик қилувчи шахслар ҳақидаги (вояга етмаган фуқаролар учун);
- чегара назорати бўлинмалари томонидан – Давлат чегарасидан ўтганлик ҳолати ҳақидаги;
- фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органлари томонидан – никоҳ қайд этилганлиги ва никоҳ бекор қилинганлиги ҳақидаги (доимий консуллик рўйхатида туриб, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган фуқаролар учун);
- соғлиқни сақлаш ташкилотлари томонидан – қон гуруҳи ва резус-мансублик ҳақидаги;
- Ўзбекистон Республикасининг консуллик муассасалари томонидан – вақтинчалик ва доимий консуллик рўйхатига олиш ёки консуллик рўйхатидан чиқариш ҳақидаги, никоҳ қайд этилганлиги ва никоҳ бекор қилинганлиги ҳақидаги, ҳамроҳлик қилувчи шахслар ҳақидаги (вояга етмаган фуқаролар учун);
- чет давлатларнинг дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари томонидан – хорижий давлатларга кириш рухсатномалари (кириш визаси) ҳақидаги қайдлар киритилади.

Муассасалар зарур ҳолларда ўзлари илгари қўйган қайдларни бекор қилганликлари тўғрисида қайдлар киритишлари мумкин.

Қуролли Кучлар сафига муддатли ҳарбий хизматга чақирилган фуқаролардан хорижга чиқиш биометрик паспортлари мудофаа ишлари бўлимлари томонидан олиб қўйилади ва хизмат тугагунга қадар сақланади. Муддатли ҳарбий хизмат тугаганидан кейин мудофаа ишлари бўлимлари олиб қўйилган хорижга чиқиш биометрик паспортларни фуқароларга улар ҳарбий ҳисобга қўйилганидан кейин ўн кун муддатда қайтариб беришлари шарт.

Шартнома асосида ҳарбий хизматга, ўқиш учун олий ҳарбий таълим муассасаларига кирган фуқаролардан хорижга чиқиш биометрик паспортлари ҳарбий қисмларнинг ҳамда олий ҳарбий таълим муассасаларининг кадрлар билан ишлаш органлари томонидан олиб қўйилади ва штабларда сақланади.

Ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий хизмат назарда тутилган тегишли вазирликларда ва идораларда сақланаётган хорижга чиқиш биометрик паспортлари амал қилиш муддати тугаганидан кейин белгиланган тартибда йўқ қилиш учун маълумотларни йиғиш пунктларига жўнатилади.

Хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш ва бериш тартиби

Фуқароларга хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш ва бериш қўйидаги ҳолларда амалга оширилади:

- Ўзбекистон Республикасидан ташқарига чиқишда;
- илгари хорижга чиқиш биометрик паспорти билан ҳужжатлаштирилмаган, консуллик рўйхатига олинган фуқаролар хорижда бўлганида;
- фарзанд хорижда туғилганида;
- хорижга чиқиш биометрик паспортининг амал қилиш муддати тугаганида;
- фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, жинси ўзгарганида;

- ёзувларда ноаниқликлар ва хатолар мавжудлиги аниқланганида;
- маълумотлар ёки визалар учун мўлжалланган бетлар ишлатилиб бўлинганида;
- хорижга чиқиш биометрик паспорти бланкаси яроқсиз ҳолга келганида;
- хорижга чиқиш биометрик паспорти йўқотиб қўйилганида;
- суд ажрими билан хорижга чиқиш биометрик паспортни амал қилиши тўхтатиб турилганда;
- хорижга чиқиш биометрик паспорти ашёвий далил сифатида олиб қўйилганида.

Ички ишлар органларининг миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлинмалари хорижга чиқиш биометрик паспортнинг амал қилиши тўхтатиб турилганлиги тўғрисидаги суд ажримини Ташқи ишлар вазирлигининг Консуллик-ҳуқуқий департаменти орқали хориждаги консуллик муассасаларига маълумот учун юборади.

Фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, жинси ўзгарганлиги ёхуд ёзувларда ноаниқликлар ва хатолар мавжудлиги аниқланганлиги муносабати билан хорижга чиқиш биометрик паспорти алмаштирилаётганда фуқаро маълумотларни йиғиш пунктига ушбу ҳолатларни тасдиқлайдиган ҳужжатларни тақдим этади.

Фуқаро Ўзбекистон Республикасидан ташқарига чиқиб кетаётганида хорижга чиқиш биометрик паспортнинг амал қилиш муддати бир йилдан кам бўлган тақдирда, ушбу ҳужжат алмаштирилиши мумкин.

Фуқаролар хорижга чиқиш биометрик паспортини олиш учун маълумотларни йиғиш пунктига ёхуд консуллик рўйхатига олинган маълумотларни йиғиш пунктига мурожаат қиладилар.

Ўзбекистон Республикасидан ташқарига чиқаётган ҳарбий хизматчиларнинг хорижга чиқиш биометрик паспортлари бўлмаса, шунингдек, уларга хорижга чиқиш биометрик паспорти бериш зарурияти билан боғлиқ бошқа ҳолатларда хорижга чиқиш биометрик паспортлари вазирликлар ва идораларнинг ёзма илтимосномалари асосида ушбу Низомда белгиланган тартибда маълумотларни йиғиш пунктлари томонидан берилади.

Кекса, ўзгалар парваришига муҳтож ва ногиронлиги бўлган шахсга биометрик паспортни расмийлаштириш ва бериш тегишли мурожаатга асосан белгиланган тартибда уларнинг доимий яшаш ёки турган жойига чиқиш орқали амалга оширилади.

Фуқаролар хорижга чиқиш биометрик паспортини олиш юзасидан ариза-анкетани Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали электрон тарзда юборишлари мумкин. Бунда, ариза-анкетани электрон рақамли имзо ёки шахсни идентификациялашнинг бошқа воситалари билан тасдиқлаш талаб этилмайди.

Хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш чоғида маълумотларни йиғиш пунктига қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

- белгиланган шаклдаги ариза-анкета;
- биометрик паспорт ёки ID-карта ёхуд 16 ёшга тўлмаган фуқаролар учун туғилганлик ҳақида гувоҳнома;
- илгари берилган хорижга чиқиш биометрик паспорти (мавжуд бўлган тақдирда);
- ваколатли органнинг қарори (хорижга чиқиш биометрик паспорти ашёвий далил сифатида олиб қўйилганида);
- процессуал мажбурлов чораси бекор қилинганлиги ҳақида тасдиқланган қарор нусхаси (хорижга чиқиш биометрик паспортнинг амал қилиши суд ажрими билан тўхтатиб турилганида);
- ҳарбий гувоҳноманинг ёки чақирув участкасида қайд этилганлиги ҳақидаги гувоҳноманинг нусхаси ёхуд мудофаа ишлари бўлимининг белгиланган намунадаги маълумотномаси – ҳарбий хизматга мажбурлар учун;
- давлат божи тўланганлиги тўғрисидаги квитанция;
- ота-оналар, васийлар (ҳомийлар)нинг фуқаронинг хорижга чиқишига нотариал тасдиқланган розилиги – вояга етмаганлар учун;
- фуқарога ҳамроҳлик қилувчи шахснинг нотариал тасдиқланган мажбурияти – вояга етмаганлар учун.

15 ёшдан 18 ёшгача бўлган фуқаролар ота-оналар, васийлар (ҳомийлар)нинг вояга етмаган шахснинг мустақил равишда хорижга чиқишига нотариал тасдиқланган розилиги бўлган тақдирда хорижга кузатувчисиз чиқиши мумкин.

Доимий яшаш учун хорижга чиқишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшайдиган ўз ота-оналарининг ва турмуш ўртоғининг (биргаликда чиқиш ҳолатлари бундан мустасно), шунингдек, агар биргаликдаги никоҳдан вояга етмаган болалар бўлса, доимий яшайдиган собиқ турмуш ўртоғининг нотариал тасдиқланган розилиги, улар вафот этган ёки бедарак йўқолган ҳолларда эса – вафот этганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг ёки суднинг шахсни бедарак йўқолган деб эътироф этиш ҳақидаги қарорининг нотариал тасдиқланган нусхаси маълумотларни йиғиш пунктларига тақдим этилади.

Доимий яшаш мақсадида хорижга чиқиш учун мурожаат қилган фуқарони маълумотларни йиғиш пункти масъул ходими мазкур жадвалга мувофиқ ёзма равишда огоҳлантиради.

ОГОҲЛАНТИРИШ ХАТИ

Мен, _____ й.т., _____
(фуқаронинг Ф.И.О.)

«Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонунига асосан қайси ҳолларда Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги йўқотилиши мумкинлиги тўғрисида огоҳлантирилдим.

_____ (сана)

_____ (имзо)

_____ (Ф.И.О.)

Хорижда турган ҳамда вақтинчалик консуллик рўйхатига олинган Ўзбекистон Республикаси фуқароларига хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш чоғида консуллик муассасасига қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

- белгиланган шаклдаги ариза-анкета;
- илгари берилган биометрик паспорт ёки хорижга чиқиш биометрик паспорти (улар мавжуд бўлган тақдирда);

- туғилганлик ҳақида гувоҳнома (16 ёшга тўлмаган фуқаролар учун);
- ҳарбий гувоҳноманинг ёки чақирув участкасида қайд этилганлиги ҳақидаги гувоҳноманинг нусхаси ёхуд мудоффа ишлари бўлимининг белгиланган намунадаги маълумотномаси – ҳарбий хизматга мажбурлар учун;
- фуқарога ҳамроҳлик қилувчи шахснинг нотариал тасдиқланган мажбурияти – вояга етмаганлар учун;
- биометрик паспорт ёки хорижга чиқиш биометрик паспорти йўқолганлиги тўғрисидаги маълумотнома (паспорт йўқолган тақдирда);
- консуллик йиғими ва бошқа йиғимлар тўланганлиги ҳақидаги квитанция.

Доимий консуллик рўйхатига олинган фуқароларга хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш чоғида маълумотларни йиғиш пунктига қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

- белгиланган шаклдаги ариза-анкета;
- илгари берилган биометрик паспорт ёки хорижга чиқиш биометрик паспорти (улар мавжуд бўлган тақдирда);
- туғилганлик ҳақида гувоҳнома (16 ёшга тўлмаган фуқаролар учун);
- биометрик паспорт ёки хорижга чиқиш биометрик паспорти йўқолганлиги тўғрисидаги маълумотнома (паспорт йўқолган тақдирда);
- консуллик йиғими ва бошқа йиғимлар тўланганлиги ҳақидаги квитанция.

Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг биометрик бўлмаган намунадаги паспорти орқали консуллик рўйхатига олинган фуқаролар учун хорижга чиқиш биометрик паспорти фуқаронинг биометрик бўлмаган намунадаги паспорти асосида расмийлаштирилади.

Вояга етмаган фуқарога хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш чоғида қуйидаги ҳолатларда ота-онадан бирининг розилиги талаб қилинмайди:

- ота-онанинг бири вафот этганлигида (вафот этганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси тақдим этилган тақдирда);

- фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органи томонидан берилган ёлғиз онанинг маълумотномаси мавжуд бўлганида;
- агар боланинг ота-онасидан бири хориж фуқароси бўлганида;
- ота-онадан бири суд томонидан ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум қилинганда (суд қарорининг нусхаси тақдим этилган тақдирда);
- ота-онадан бири суд томонидан бедарак йўқолган деб топилганида (суд қарорининг нусхаси тақдим этилган тақдирда);
- ота-онадан бири суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилганида (суд қарорининг нусхаси тақдим этилган тақдирда);
- агар ота-онадан бирининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги доимий яшаш жойи бўйича рўйхати хорижга доимий яшашга кетганлиги муносабати билан бекор қилинганда ҳамда ота-оналар ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар ўртасида чиққан ҳар қандай низолар суд тартибида ҳал қилинади.

Ота-онанинг бири ўз боласининг хорижга чиқишига рози бўлмаган тақдирда, унинг хорижга чиқиш ҳуқуқини чеклаш учун судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга.

16 ёшга тўлмаган шахслар номидан уларнинг ота-оналари, васийлари (ҳомийлари), ушбу шахсларни хорижга юбораётган ташкилотларнинг вакиллари тегишли илтимосномалар билан мурожаат қиладилар.

Давлат сирини ёки ҳарбий сир бўлган маълумотлардан хабардор фуқароларга хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизматининг тегишли органлари билан келишилади.

Давлат сирини ёки ҳарбий сир бўлган маълумотлардан хабардор фуқароларнинг хорижга чиқиш биометрик паспортлари вазирликлар ва идораларнинг кадрлар билан ишлаш органларида сақланади.

Давлат сирини ёки ҳарбий сир бўлган маълумотлардан хабардор фуқаролар хориждан қайтиб келганларидан кейин

хорижга чиқиш биометрик паспортини вазирлик ва идораларнинг кадрлар билан ишлаш бўлинмаларига топширишлари шарт.

Вазирлик ва идораларнинг кадрлар билан ишлаш бўлинмаларида сақланаётган хорижга чиқиш биометрик паспортларининг амал қилиш муддати тугагач, белгиланган тартибда йўқ қилиш учун маълумотларни йиғиш пунктига жўнатилади.

Вазирлик ва идораларнинг кадрлар билан ишлаш бўлинмаларида сақланаётган хорижга чиқиш биометрик паспортлари меҳнат шартномаси бекор қилингандан кейин Давлат хавфсизлиги хизматининг тегишли органлари билан келишган ҳолда фуқароларга қайтариб берилади.

Хорижда доимий яшаётган ва Ўзбекистон Республикасига вақтинча келган фуқароларга хорижга чиқиш биометрик паспортларини расмийлаштириш ёки алмаштириш Ташқи ишлар вазирлигининг Консуллик-ҳуқуқий департаменти Ташқи ишлар вазирлигининг Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларидаги ҳудудий бўлинмалари томонидан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасига келиш имконияти йўқлиги (доимий яшаш жойида қолган ҳолда, жисмоний имкониятлари чекланган шахслар) билан боғлиқ алоҳида ҳолатларда консуллик муассасалари ушбу шахсларга хорижга чиқиш биометрик паспортларини тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан келишган ҳолда, уларнинг хулосалари асосида расмийлаштириб беришлари мумкин.

Тақдим этилган ҳужжатлар асосида маълумотларни йиғиш пункти ариза берувчининг биографик маълумотларини, қўл бармоқларининг электрон изларини (16 ёшдан катта шахслар учун) тўплашни амалга оширади, юзни тўғридан рақамли форматда расмга олади ва хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштиришга талабномани шакллантиради, талабнома келгусида ДПМга жўнатилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида хорижга чиқиш биометрик паспорти маълумотларни йиғиш пункти томонидан ҳужжатлар қабул қилиб олинган кундан бошлаб ўн иш кунида, хорижда эса – дипломатик почтани жўнатиш графигига мувофиқ белгиланган тартибда берилади.

Фуқарога ва унга ҳамроҳлик қилувчи шахсга (шахсларга) хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш

муддати Ўзбекистон Республикасидан зудлик билан чиқиб кетишни талаб қиладиган ҳолатларда, шошилинич даволаниш зарурлигини тасдиқловчи вилоят ва республика миқёсидаги давлат тиббиёт ташкилотлари томонидан берилган ҳужжатлар, яқин қариндошининг оғир касаллиги ёки вафот этганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд бўлганида, чиқиш ҳуқуқига чеклов бўлмаган тақдирда 5 иш кунидан ошмаслиги лозим.

Фуқаро хорижга чиқиш биометрик паспортини йўқотган тақдирда янги паспорт белгиланган тартибда паспорт йўқолганлиги ҳақида ариза берилган кундан бошлаб бир ой ичида берилди. Аризани кўриб чиқиш муддати Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига мувофиқ узайтирилиши мумкин.

Қўл бармоқларининг изларини олиш тартиб-таомилидан бош тортилган ва кўзойнак тақиб ёки бош кийим билан суратга тушиш истаги қатъий билдирилган ҳолатларда маълумотларни йиғиш пункти фуқарога хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштиришни рад этиш ҳуқуқига эга.

ДПМ тайёр бўлган хорижга чиқиш биометрик паспортини ДФХ орқали уни расмийлаштириш учун талабнома юборган маълумотларни йиғиш пунктига ёхуд Ташқи ишлар вазирлигига кейинчалик дипломатик йўллар билан консуллик муассасаларига юбориш учун топширади, консуллик муассасалари паспорт эгасига берилишини таъминлашлари шарт.

16 ёшга тўлмаган шахснинг хорижга чиқиш биометрик паспортлари унинг ота-оналарига, васийлари (ҳомийлари)га, хорижга чиқиш биометрик паспорти бериш ҳақида илтимоснома билан мурожаат қилган ташкилотларнинг вакилларига берилди.

Фуқаро ва қонуний вакиллар хорижга чиқиш биометрик паспортини авайлаб сақлашлари шарт.

Хорижга чиқиш биометрик паспорти йўқолган тақдирда фуқаро дарҳол маълумотларни йиғиш пунктига ёхуд консуллик рўйхати бўйича маълумотларни йиғиш пунктига мурожаат қилиши шарт, мазкур пункт қонунчилик ҳужжатларида назарда тутилган тартиб-таомиллари амалга ошириганидан кейин ушбу Низомда назарда тутилган тартибда фуқарога янги хорижга чиқиш биометрик паспортини бериш масаласини ҳал қилади.

Доимий ёки вақтинча консуллик рўйхатида турган Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспорти ёки биометрик паспор-

ти ёхуд хорижга чиқиш биометрик паспортининг амал қилиши суд томонидан тўхтатиб турилган айбланувчи ёки судланувчи консуллик муассасасига янги хорижга чиқиш биометрик паспорти олиш учун мурожаат этганда, амал қилиши тўхтатиб турилган паспорти маълумотларни йиғиш пунктига йўқ қилиш учун жўнатиш мақсадида олиб қўйилади ва унга паспорти олиб қўйилганлиги ҳақида далолатнома бериш йўли билан консуллик рўйхатидан чиқарилади ҳамда қайтиш учун гувоҳнома расмийлаштириб берилади.

Вақтинча хорижда турган ва консуллик рўйхатига олинмаган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари хорижга чиқиш биометрик паспорти йўқолган, яроқсиз ҳолга келган, унинг амал қилиш муддати тугаган, маълумотлар ёки визалар учун мўлжалланган саҳифаларидан фойдаланиб бўлинган ҳолатларда, шунингдек, суд ажрими билан унинг амал қилиши тўхтатиб турилганда янги хорижга чиқиш биометрик паспортини ёки қайтиш учун гувоҳномани расмийлаштириш мақсадида консуллик муассасасига мурожаат қиладилар.

Суд ажрими билан амал қилиши тўхтатиб турилган хорижга чиқиш биометрик паспорт консуллик муассасаси томонидан маълумотларни йиғиш пунктига йўқ қилиш учун жўнатиш мақсадида олиб қўйилади, фуқарога унинг паспорти олиб қўйилганлиги ҳақида далолатнома ҳамда қайтиш учун гувоҳнома расмийлаштириб берилади.

Тоғиб олинган хорижга чиқиш биометрик паспорти ички ишлар органига ёхуд хориждаги консуллик муассасасига топширилиши лозим.

Вафот этган фуқаронинг хорижга чиқиш биометрик паспорти фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органига топширилади, мазкур орган хорижга чиқиш биометрик паспортини кейинчалик йўқ қилиш учун маълумотларни йиғиш пунктига жўнатади.

Хорижда вафот этган фуқаронинг хорижга чиқиш биометрик паспорти уни берган маълумотларни йиғиш пунктига кейинчалик йўқ қилиш мақсадида жўнатиш учун консуллик муассасаси томонидан Ташқи ишлар вазирлигига жўнатилади.

Қамоққа олинган ёки озодликдан маҳрум қилишга, мажбурий жамоат ишларига, ахлоқ тузатиш ишларига ёхуд озодликни

– ушбу Ҳизомда тутилган ҳолатлардан ташқари
 фуқародан хорижга чиқиш биометрик паспортини олиб
 қўйиш;
Қуйидагилар тақиқланади:

паспорт олиб қўйилганлиги ҳақида даволатнома берилмади.
 тақдирда чегара назорати бўлинмаси томондан фуқарога унинг
 жўнатиш учун олиб қўйилиши мумкин. Паспорт олиб қўйилган
 ти бўлинмалари томондан тегишли вазирликлар ва идораларга
 паспорт ёки хорижга чиқиш биометрик паспорт чегара
 суд аажрими билан амал қилиши тўхтатиб турилган биометрик
 шунингдек, белгиланган тартибда ҳақиқий эмас деб топилган ёки
 биометрик паспорт ёки хорижга чиқиш биометрик паспорт,
 лар сохталаштирилганлигини кўрсатувчи белгилар аниқланган
 чегара (мигранция) қайтарилган, хориж визалари, руҳсат берувчи ёзув-
 Текшириш, верификациялаш жараёнида ноаниқликлар ёки
 ҳақида даволатнома берилмади.
 олиб қўйилганда фуқарога унинг паспорт олиб қўйилганлиги
 лумотларни йиғиш пунктига йўқ қилиш учун жўнатиш мақсадида
 чиқиш биометрик паспорт ички ишлар органлари томонидан маъ-
 суд аажрими билан амал қилиши тўхтатиб турилган хорижга
 мондан расмийлаштирилади.
 тегишли қарорни тақдим этилган маълумотларни йиғиш пункти то-
 тақдирда янги паспорт ваколатли органнинг олиб қўйиш ҳақидаги
 танлари ёки суд томонидан ашёвий далил сифатида олиб қўйилган
 Хорижга чиқиш биометрик паспортни сурштирув, тергов ор-
 нининг маълумоти томонидан этасига қайтариб берилмади.
 инспекцияси, суд томонидан ёхуд жазони ижро этиш муассасаси
 тергов органлари, ички ишлар органларининг жазони ижро этиш
 тандан кейин хорижга чиқиш биометрик паспортни сурштирув,
 Қамқудан овоз қилинганда ёки жазо муддати ўтаб бўлин-
 этиш бош бошқармасига жўнатилади.
 биометрик паспортни Ички ишлар вазирлигининг жазони ижро
 ликдан маҳрум этишга ҳуққ қилинган тақдирда хорижга чиқиш
 қўйилади. Шахс қамқуда қолдирилган ёки суд ҳуққими билан овоз-
 танларининг пробацция бўлинмалари ёки суд томонидан олиб
 рик паспортни сурштирув, тергов органлари, ички ишлар ор-
 некларга маҳрум этилган шахслардан хорижга чиқиш биомет-

- хорижга чиқиш биометрик паспортини мажбуриятларни таъминлаш мақсадида гаров сифатида қабул қилиш ва топшириш.

Ушбу Низом талабларини амалга ошириш учун зарур бўлган штамплар ва бланкларнинг намуналари тегишли равишда Ички ишлар вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Адлия вазирлиги, Мудофаа вазирлиги ва Давлат хавфсизлик хизмати томонидан тасдиқланади.

Хорижга чиқиш биометрик паспорти берилганлиги учун Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларида белгиланган миқдорда давлат божи ёки консуллик йиғимлари ундирилади. Тўлиқ давлат таъминотида бўлган шахслар давлат божи тўлашдан озод қилинади.

Хорижга чиқиш ҳуқуқидаги чекловлар

Хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштиришни рад этишга қуйидагилар асос бўлади:

а) агар шахсга нисбатан жиноят иши қўзғатилган бўлса – иш юзасидан узил-кесил суд қарори ёки бошқа қарор қабул қилингунгача;

б) агар шахс ички ишлар органларининг маъмурий назоратида бўлса – назорат тўхтатилгунгача;

в) агар шахсга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазо ва шартли ҳукм қўлланилган бўлса – жазони ўтаб бўлгунгача ёки жазодан ва шартли ҳукмдан озод қилингунгача;

г) агар шахсда суд томонидан юкланган ижро этилмаган мажбуриятлар бўлса – мажбуриятлар ижро этилгунга қадар, воёга етмаган болаларни таъминлаш учун алиментлар олдиндан тўланганлиги Бош прокуратура ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг маълумотномалари билан тасдиқланган ҳолатлар бундан мустасно;

д) агар шахс ўзи тўғрисида қасддан сохта маълумотларни тақдим этган бўлса;

Белгилаңган тартибда хоржижа доимий яшаш учун чикиб кетган, шунингдек, олти ойдан ортик мудатта давомида хоржижа ва вақтинчалик турган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари консуллик муассасаларида доимий ёки вақтинчалик консуллик рўйхатиغا туришлари лозим.

Ўзбекистон Республикасидаги доимий яшаш жойи бўлича рўйхати бекор қилиниб, хоржижа доимий яшашга чикиши учун бел-

Консуллик рўйхати нима?

Агар шахс давлат сирини ёки харбий сир бўлган маълумотлардан хабардор бўлса ёки унга нисбатан хоржижа чикишига тўққонлик қилган шартнома, контракт мажбуриятлари амал қилмаётган бўлса, унга ушбу мажбуриятларнинг амал қилмаётганлиги тасдиқланган ҳолатда биометрик паспортни расмийлаштириш шарт. Хоржижа чикиш биометрик паспортни расмийлаштириш раътилиши мумкин.

Мурожаатни белгилаңган мудатдан ортик вақт давомида қўриб қолгани юзасидан биусунини тартибда юқори органга ёқуд бевочисида шикоят қилиниши мумкин.

Агар шахс нисбатан ваколатли органларнинг маъкур шахс хоржижа чикиши максатда мувофиқ эмаслигини қўрсатувчи ахбороти (қонун бўйича рўйхати тегшли органлар томонидан белгилаңган) мавжуд бўлса – у хисобга қўйилган қўнда бошлар бир йил ўтганча. Бунда хоржижа чикишига нисбатан қўйилган ёқловин белгилаңган мудатидан олдин бекор қилиш масаласи ташаббускор ваколатли органнинг ёзма хати асосида амалга оширилади.

Хоржижа чикиш биометрик паспортни берилиши раъти асослари рўйхати батафсил таққин қилинмайди.

Хоржижа чикиш биометрик паспортни расмийлаштирилганидан кейин шахсининг Ўзбекистон Республикасида чикиши учун вақтинчалик ёқлов белгилаңган тақдирда, унинг давлат чегара-сирини ўтиш хуқуқинини ёқлов тегшли давлат органларининг мурожаати асосан чегара нозорати бўлинмалари томонидан амалга оширилади.

гиланган тартибда рухсатнома расмийлаштирган фуқаролар доимий консуллик рўйхатига олинадилар.

Хорижга хизмат сафарига, ўқишга, даволанишга, ишга ва ўз оиласи билан бирлашиш учун чиқиб кетган фуқаролар вақтинчалик консуллик рўйхатига олинадилар.

Ўзбекистон Республикасининг фуқароси борган мамлакатда қонуний тарзда яшаётган бўлса ва мамлакатга олти ойдан ортиқ муддатга борган бўлса вақтинчалик консуллик рўйхатига олинади.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари доимий яшаш жойини, шунингдек, иш, ўқиш ёки хизмат сафари жойини олти ойдан ортиқ муддатга ўзгартирганлиги муносабати билан бошқа консуллик муассасасининг консуллик округи ҳудудига кўчиб ўтган тақдирда олдинги яшаш жойидаги консуллик рўйхатидан (доимий, вақтинчалик) чиқишлари ҳамда янги келган жойларида консуллик рўйхатига олинислари лозим.

Доимий консуллик рўйхатига олиш учун Ўзбекистон Республикасининг қонунчилик ҳужжатларида белгиланган миқдорда консуллик йиғимлари ундирилади.

Вақтинча яшаш учун хорижга чиқиб кетган, у ерда қонуний тарзда яшаётган ҳамда хорижда доимий яшашга қарор қилган фуқаролар доимий яшаш учун рухсатномани расмийлаштириш мақсадида тегишли консуллик муассасасига қуйидаги ҳужжатлар билан муружаат қилишлари шарт:

- белгиланган шаклдаги ариза-анкета;
- биометрик бўлмаган намунадаги паспорт ёки биометрик паспорт ёхуд хорижга чиқиш биометрик паспорти;
- туғилганлик ҳақида гувоҳноманинг нусхаси;
- ҳарбий гувоҳноманинг ёки чақирув участкасида қайд этилганлиги ҳақидаги гувоҳноманинг нусхаси ёхуд мудофаа ишлари бўлимининг белгиланган намунадаги маълумотномаси (ҳарбий хизматга мажбурлар учун);
- Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшайдиган ўз ота-оналарининг ва турмуш ўртоғининг (биргаликда чиқиш ҳолатлари бундан мустасно), шунингдек, агар биргаликдаги никоҳдан вояга етмаган болалар бўлса, Ўзбекистон Республикасида доимий яшайдиган собиқ турмуш ўртоғининг нотариал тасдиқланган розилиги;

– консуллик йиғимлари тўланганлиги ҳақидаги қвитанция.

Фуқаро ўзи яшаб турган мамлакатда консуллик муассасаси бўлмаган тақдирда, мазкур мамлакат хориждаги қайси консуллик округига кирса ўша консуллик округининг консуллик муассасасига мурожаат қилади. Хориждаги консуллик муассасалари фуқароларнинг доимий яшашни расмийлаштириш бўйича қабул қилинган ҳужжатларини белгиланган тартибда кўриб чиқиш учун Ташқи ишлар вазирлиги орқали Ички ишлар вазирлигига юбордилар. Консуллик муассасалари Ички ишлар вазирлигининг доимий яшаш учун рухсатини олгач, ариза берувчини доимий консуллик ҳисобига қабул қиладилар.

Хорижда доимий яшаётган ва доимий яшаш жойига қайтиб келишни режалаштираётган фуқаролар хориждаги консуллик муассасасидаги консуллик рўйхатидан чиқишлари лозим.

Агар фуқаролар Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлсалар, улар консуллик рўйхатидан чиқиш учун Ташқи ишлар вазирлигига мурожаат қиладилар.

Консуллик рўйхатига олиш ва чиқариш ҳақидаги аризаларнинг, фуқароларни консуллик рўйхатига олиш ва чиқаришга доир қайд этиш китоблари ва бошқа ҳужжатларнинг шакллари Ташқи ишлар вазирлиги томонидан белгиланади.

Қонунчилик ҳужжатлари билан қўйидагилар учун жавобгарлик белгиланади:

- хорижга чиқиш биометрик паспортининг амал қилиш мuddати тугаганидан кейин уни ўз вақтида топширмаслик;
- хорижга чиқиш биометрик паспортга атайлаб шикаст етказиш, шунингдек, хорижга чиқиш биометрик паспортини эҳтиётсизлик билан сақлаб, унинг йўқолишига сабаб бўлиш;
- йўқолганлиги ҳақида ариза берилган хорижга чиқиш биометрик паспортдан, шунингдек, бошқа шахсга қарашли бўлган хорижга чиқиш биометрик паспортдан ғаразли мақсадларда фойдаланиш;
- хорижга чиқиш биометрик паспортини қонунга хилоф равишда олиб қўйиш ёки уни гаров сифатида қабул қилиш;
- хорижга чиқиш биометрик паспортга ғаразли ёки бошқа тубан ниятлар билан эга бўлиб олиш, шунингдек, уни йўқ қилиш, яроқсиз ҳолга келтириш, яшириш.

IX. ХОРИЖДА ФУҚАРОЛИК МАСАЛАЛАРИ

Фуқаролик бу давлат хокимиятида ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларига эга шахс ҳисобланади. Унинг асосий тамойиллари конституция, шунингдек бошқа қонунлар билан амалга оширилади.

Фуқаролик институтини ҳамда чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахсларни (апатридлар ва қочқинлар) масалалари юзасидан, шунингдек сиёсий бошпана бериш, мамлакатдан чиқариб юбориш масалалари ҳуқуқий тартибга солади.

Ҳар бир шахс мазкур давлатнинг фуқароси, шу билан бирга, федерация предмети ҳисобланади. Бугунги кунга келиб фуқаролик институтлари сезиларли даражада ривожланмоқда. Барча Европа иттифоқига аъзо бўлган давлатлар фуқароларга тегишли бўлган ҳуқуқ ва экинликларининг кенгайишига ҳисса қўшиб келмоқда.

Ҳозирги кунга келиб, фуқароликни олиш бўйича бир неча усуллар мавжуд. Аксарияти шахс туғилиши билан фуқароликни олади. Бундай усул филиация деб номланади. Улар «қон ҳуқуқи» ва «тупроқ ҳуқуқи» асосида фуқароликка эга бўлишади. Биринчидан, бола туғилган жойидан қатъи назар, ота-онанинг фуқаролигини олади, иккинчидан, ота-онаси фуқаролиги бошқа давлатга тегишли бўлишдан қатъи назар, бола туғилган жойининг фуқаролигини олади. Шу икки усул ҳам туғилиш бўйича аксарият давлатлар қонунчилигида кўриб чиқилади.

Шунингдек, Эстония конституциясида шундай дейилган: «Ота-онасидан бири Эстония фуқароси бўлган тақдирда туғилган ҳар

бир бола Эстония фуқаролиги ҳуқуқига эга бўлади. Бундай ҳолда, «қон ҳуқуқи» тамойилига устунлик берилади. Бу кўп Европа давлатлари учун хос бўлган тамойил бўлиб, Италия, Франция, Германия ва бошқа давлатларда фуқароликни ушбу тарзда олишди. Лотин Америкаси мамлакатларида эса «ер ҳуқуқи» тамойили устунлик қилади (Аргентина, Боливия, Гватемала ва бошқалар).

Яна бир муҳим усуллардан бири натурализация бўлиб, у чет давлат фуқароларини мазкур давлатнинг фуқаролигини олиш мақсадида ариза бериши ҳисобланади. Одатда, фуқароликни олиш учун маълум бир муддат мазкур давлатда яшаганидан кейин амалга оширилади (масалан, Венгрия давлатининг фуқаролигини олиш учун 3 йил, Жазоирга 7 йил, Чадга эса 15 йил). Фуқароликни олиш истаги бўлган шахсга нисбатан мазкур давлатда яшашдан ташқари, бир қатор талаблар ҳам қўйилади. Ушбу талаблардан бири, мазкур давлатнинг тилини билишдир. Бундан ташқари, саломатлик бўйича ҳам талаблар мавжуд (масалан, ОИТСга чалинмаганлик), шунингдек, муомала лаёқатига эга бўлиши шарт.

Шунингдек, баъзи араб мамлакатларида (Қувайт, БАА ва бошқалар) фақат мусулмонлар фуқароликка қабул қилиниши мумкин. Никоҳдан ўтган тақдирда ҳам фуқароликни олиш автоматик тарзда тақдим этилмайди, лекин унинг тартибини осонлаштиради.

Яна бир усул фуқароликни ихтиёрий равишда, яъни чегараларини ўзгартирган икки давлатдан бирининг фуқаролигини олишдир. Бундай вазиятда соддалаштирилган тартибда фуқароликни олиш мумкин.

Аксарият давлатларда вояга етмаган болаларнинг фуқаролиги ота-онасининг фуқаролиги билан бирга ўзгартирилади. Аммо маълум бир ёшга етгандан кейин (масалан, Болгарияда 14 ёшдан, Полшада эса 16 ёшдан) ота-онанинг фуқаролиги ўзгариши, боланинг ҳам фуқаролиги автоматик равишда ўзгартирилмайди, аксинча, боланинг ёзма розилиги билан ўзгартирилиши мумкин.

Баъзи мамлакатларда фуқаролик ҳуқуқи унинг фуқароликни олган усулларига қараб белгиланади. Масалан, АҚШда президентликка фақат унинг ҳудудида туғилиши билан фуқаролигини олган шахс номзод бўла олади.

Шунингдек, фуқаролик баъзи сабабларга кўра бекор қилинади:

- фуқароликни рад қилса (фуқароликдан чиқиш);
- фуқароликдан маҳрум қилиниши;

– итиёрий равишда бошқа давлатнинг фуқаролигини олиши ва бошқа. Фуқароликдан чиқиши ёки рад этилиши аризага мувофиқ ман-даатдор шахс ва давлатнинг ваколатли органининг розилиги билан амалга оширилади.

Аризани одатда рад этиш учун асослар конун билан белгила-над. Шунингдек, фуқаролик бўйича сохталаштирилан хужжатлар асосида хорижий давлат хизматида ишлаш, фуқаролик автоматик равишда маҳрум бўлишига сабаб бўлади.

Шу билан бирга, бирон-бир шахс рухсат этилмаган хатти-харакат қилган бўлса, давлат санкцияси асосида фуқароликдан маҳрум этилади. Одатда, бундай чоралар натуранга асосланган билан қабул қилинган фуқароларга нисбатан қўлланилади.

Шунингдек, Мексиканинг Конституциясига асосан, ота-онаси-нинг миллатидан қатъи назар, республика ҳудудидан тутилган бо-лаларга, ота-онаси ёки улардан бири Мексика фуқаролигига эга бўлса, аммо бола чет элдан тутилган бўлса, мексикалик харабий ёки савдогар кemasида ёки самолётдан тутилган болаларга фуқаролик автоматик тарзда берилди.

Австрия конунчилигида мувофиқ эса, ота-онасидан бири шу давлат фуқароси бўлса, никоҳдан тутилган болага Австрия фуқаролиги берилди, агарда никоҳ бўлмаган отанинг фуқаролиги берилди.

Худудий шунатурализация фуқаролигини олишининг имтиёзли ш-роитлар айрим тоифалар учун белгилади. АҚШда ишлага на батаиб мухожир 20–30 йил фуқаролигини олиши мумкин, агар хатто тил бўйича имтиҳондан бўлса ҳам. Болгария, Греция, Исро-ил, Германия ва бошқа мамлакатлар маҳаллий миллат вакиллари учун сохталаштирилан фуқаролик тартиби ташки қилган. Маса-лан, Швеция Шимолий Иттифок аҳолиси учун, эмиграция даври икки йилдан беш йилгача бўлган.

Турли мамлакатларда фуқаролигини олиши тартиби турли дав-лат органининг асосида амалга оширилади. Қўлгана мамлакат-ларда бу тартиб икки икки вазириликнинг ваколатидир. Лекин баъзан бу тартиб суд ёки давлат бошчилигининг ваколатига қира-ди. Белгияда, масалан, фуқаролигини олиши парламент томонидан тасдиқланганда АҚШда эса бу тартиб судлар томонидан амалга оширилади. Баъзи мамлакатларда эса, фуқаролигини бе-шиш бўйича миграция ваколатидир.

Баъзи демократик мамлакатларда умумэтироф этилган қоидаларга кўра, чет элликлар мамлакат фуқаролари билан ҳуқуқий жиҳатдан тенглаштирилади. Масалан, Буюк Британияда доимий истиқомат қилиб келаётган чет элликлар кўчмас мулк эгалиги ва сайловларда овоз бериш ҳуқуқига эга.

Шу билан бирга, Швейцария фуқаролигини олиш қийинлиги бўйича дунёдаги етакчи мамлакатлардан ҳисобланади. Сўнгги йилларда қоидалар кучайтирилганидан сўнг Швейцария фуқаролигини олиш янада мураккаблашди. Мазкур давлат фуқаролари рўйхатига кириш учун хорижлик шахс камида 12 йил ушбу мамлакатда яшаган бўлиши керак. Шунингдек, Швейцария фуқароси билан уч йиллик никоҳи бўлган беш йилдан буён ушбу мамлакатда яшаётган муҳожирлар Швейцария фуқаролигини олиши мумкин. Йилига 40 мингга яқин хорижликлар Швейцария фуқаролигини олади. Аммо 2021 йилдан мамлакат қонунларига киритилган ўзгартиришларга кўра, бу рақам сезиларли даражада камайиши мумкин. Швейцария паспорти фуқаролик сонига чеклов қўймайдиган дунёдаги энг нуфузли ҳужжатлардан бири ҳисобланади.

Шунингдек, энг бой давлатларидан бири ҳисобланган Бирлашган Араб Амирликлари аҳолисининг 80 фоизини чет элликлар, атиги 20 фоизини маҳаллий араблар ташкил этади. БААда қонуний тарзда 30 йилдан буён яшаётган, мамлакат иқтисодиётига етарли даражада инвестиция киритган, жиноятлари учун судланмаган муҳожирлар БАА фуқаролигини олиши мумкин. Шунингдек, БАА фуқароси билан 7 йиллик никоҳга эга бўлган чет элликлар мамлакат фуқаролигини олишлари мумкин ҳамда мамлакат фуқаролигини олишда дин муҳим аҳамиятга эга. Муслмон бўлмаган муҳожирлар учун Саудия Арабистони фуқаролигини олиш анча мушкул. Ислом динини қабул қилгандан сўнг 15–20 йил Саудия Арабистонида яшаганлик мамлакат фуқаролигини олишни анча енгиллаштиради. Чет эл фуқаролари фарзандларининг Саудия Арабистонида туғилиши мамлакат фуқаролигини олишга имкон бермайди. Отаси Саудия Арабистони фуқароси бўлсагина гўдакка мамлакат фуқаролигини олишга рухсат берилади. Мамлакатга қўшни давлат ҳисобланган Қатар ва Баҳрайн фуқаролигини олиш учун чет элликлардан 25 йил мамлакатда яшаган бўлиши талаб этилади.

Шу билан бирга, Хитой аҳолисининг кўплиги жиҳатидан дунёнинг етакчи мамлакати ҳисобланади. Мамлакатда ержой масаласи асосий муаммолардан бўлиб, Хитой дунёдаги

фуқароликни олиш энг қийин бўлган давлатдир. Хитойдаги чет элликларнинг аксарияти мамлакат фуқаролигини олмаган ҳолда доимий яшаш мақомига эга бўладилар.

Хитой фуқаролигини олиш учун чет элликлардан мамлакат фуқаросининг қариндоши бўлиш ёки мамлакатда узоқ вақт доимий яшаш талаб этилади. Бошқа давлат фуқароси бўлган ҳолда Хитой фуқаролигини олиш қатъиян тақиқланган.

Агар бола Хитойда туғилган бўлса, ота-онасидан биттаси Хитой фуқароси бўлган тақдирдагина у мамлакат фуқаролиги мақомини олади. Агар ота-онаси бошқа бирон-бир мамлакат фуқароси бўлмаса ва ХХРда бир неча йилдан бери яшаётган бўлса, янги туғилган чақалоқ Хитой фуқароси мақомини олади.

Андорра Франция ва Испания оралиғида жойлашган мамлакат бўлиб, унинг князлиги фуқаролигини олиш чет элликлар учун мамлакатда камида 20 йил яшаганликни талаб этади. Андоррада таълим олиш ва иш жойига эга бўлиш эса ушбу муддатни 10 йилга қисқартиради. Икки давлат фуқароси бўлиш Андорра қонунчилигида қатъиян тақиқланган.

Экваториал Гвинея – нефть ишлаб чиқариш бўйича Африканинг учта етакчи мамлакатларидан бири. Экваториал Гвинея фуқаролигини олмоқчи бўлган чет эл фуқароси 40 йил ушбу давлатда яшаган бўлиши керак. Икки мамлакат ўртасидаги келишувлар мустасно бўлган ҳолда мамлакатда иккинчи фуқаролик олиш тақиқланади.

Шунингдек, Шимолий Корея мамлакат фуқаролигини олишда давлат талаблари бўйича энг талабчан давлат ҳисобланади. Ҳатто кўплаб Шимолий Кореяликларнинг паспорти йўқ. Шимолий Корея аҳолисининг маълум қисмига мамлакат ташқарисига чиқиш тақиқланган. Ҳокимият бошқаруви ташқи дунё учун ўта махфий бўлган Шимолий Кореяда фуқароликни расмийлаштириш тўғрисидаги қонунлар ҳақида деярли ҳеч нарса маълум эмас. Мамлакат фуқароларининг мамлакатдан чиқиши учун ҳукуматнинг рухсатномаси талаб этилади.

Ватикан дунёдаги энг кичик давлат. Ватиканнинг 800 нафар аҳолисидан фақат 450 таси мамлакат фуқароси ҳисобланади. Ватиканда муқим иш жойига эга бўлиш мамлакат фуқаролигини олишга асос бўлиши мумкин. Чет эл фуқаросининг фарзанди Ватиканда дунёга келиши боланинг мамлакат фуқаролигини олишига асос бўла олмайди.

ФУҚАРОЛИККА ОИД НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси;
2. «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуни;
3. «Ўзбекистон Республикасида чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқий ҳолати тўғрисида»ги Қонуни;
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига оид масалаларни кўриб чиқишнинг янгиланган тартибини белгилаш тўғрисида»ги Фармони;
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасида идентификация ID-карталарни жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони;
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг хорижга чиқиш биометрик паспортини расмийлаштириш ва бериш тизимини яратиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси биометрик паспорт тизимини модернизация қилишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Қарори;
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Конституция ва қонун устуворлигини таъминлаш, бу борада жамоатчилик назоратини кучайтириш ҳамда жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори;
8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларни рўйхатга олиш тартибини соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори.

ФУҚАРОЛИК: МУҲИМ МАЪЛУМОТЛАР

(амалий қўлланма)

Нашр учун масъуллар:	<i>Ф. Тожиев, Ш. Бахронов</i>
Муҳаррирлар:	<i>Ш. Абдуллаев, Д. Иргашева</i>
Тузувчи:	<i>М. Файзиева</i>
Компьютерда саҳифаловчи:	<i>Ж. Ғофуров</i>

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги қошидаги
«Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази.
Нашр. лиц. АИ № 032, 29.10.2019 й.
Тошкент шаҳри, Амир Темура шох кўчаси, 19-уй.
Телефонлар: 71-233-28-18, 71-280-55-47
Веб-сайт: www.adolatmarkazi.uz
e-mail: info@adolatmarkazi.uz

Босишга рухсат этилди 30.11.2021 й.
Қоғоз бичими 60x84 ¹/₁₆ «Segoe UI» гарнитураси.
Офсет усулида чоп этилди. Босма табоғи 6.
Нашриёт ҳисоб табоғи 5,5. Адади 1 000 нусха.
3-бўйртма. Нархи шартнома асосида.

**«PREMIUM POLIGRAF BIZNES» МЧЖда чоп этилди.
Тошкент ш., Чилонзор тумани, Д20-мавзе, 9-уй.**